

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

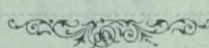
TIDSKRIFT FÖR SOCIALA ♦ ♦

OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR: LOTTEN DAHLGREN ♦ ♦ ♦

INNEHÅLL:

EBBA RAMSAY: Elisabeth af Valois.

F. E.: Elizabeth Cady Stanton †. En kvinnoemancipationens veteran.

Litteratur: L. D., Ett främmande namn af Annie Quiding. — L. D., Dag-gryning af Mathilda Malling.

ALBERT HENNING: Den första, hvita dag. Poem.

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Böcker för barn och ungdom julen 1902. Från Fredrika-Bremer-Förbundets bokkomité.

Innehållsförteckning.

Om några smittosamma sjukdomar och deras sociala faror.

Föreläsning för kvinnor af Doktor Ellen Sandelin.

Wilhelm Billes Bokförlags-Aktiebolag.

Pris 75 öre.

SVECIA,

Solidt, tidsenligt Lifförsäkringsbolag. Ömsesidighetsprincip. — Svensk dödlighet.

Kontor: Regeringsgatan 40.

Olycksfall-försäkringsanstalten **GOTHIA.**

Afslutar olycksfallförsäkringar på liberalaste och tidsenligaste vilkor.

Hufvudkontor: Regeringsgatan 40, 2 tr.

Mot mjäll,

Nordiska kompaniets

(F. d. K. M. Lundberg & Joseph Leja)

STOCKHOLM

Jul-Katalog

innehållande ca 2,500 illustrationer sändes på begäran gratis och franco om denna annons återopas.

— Aktiebolaget Nordiska Kompaniet. —

Textilafdelning, Thyra Grafström.

Färdiga och påbörjade **Broderier** på siden, kläde, lirt- och yllestramall, passande för **Dukar, Portiärer, Mattor, Kuddar, Serveringsdukar** m. m. **Mönster** uthyras. **Rekvitioner** från landsorten ombesörjas pr omgående.

Obs.! Åndrad adress: *Regeringsgatan 5.*

Nya Hushållsskolan

(för bildade flickor). Grundad 1881.

Föreståndarinna: **Fröken H. Cronius.**

Nya Hushållsskolans Matsalar

Vestra Trädgårdsgatan 19.

OBS.! Särskild matsal för fruntimmer.

Klagomål öfver svårighet att få köpa verkligt god Ättika har föranledt Liljeholmens Vinfabrik att tillhandahålla sin, sedan många år för god smak och fin arom kända Ättikssprit, på förseglade flaskor försedda med fabriken's etikett och spädningstabell.

Skäggsramp m. fl. hårsjukdomar är Salmbrin ett bepröfvadt, pålitligt medel. På grund häraf och då det är ett utmärkt medel mot **sårlander** och flera slags **eksem**, samt till att **hålla huden frisk**, har det vunnit stor användning till härens vård och förhindrande af härens **afallande**.

Mot eftergräpningsvarnars! Efferse upphinnarens, fl. dr P. Håkansson's namn, varnarskäpke och barksanväsning!

Salmbrin tillhandahålles i Parlym, Speerit- och Färgaffärer. Parrylagets hos **Gelfer & Co, Stockholm.**

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna vården af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att in-teckningarne blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdel-ningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada,

Förvaringsavgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af deposi-tjonens värde, dock ej under två kronor.

HYLIN & C^{OS}

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta med

GULDMEALJ I STOCKHOLM 1897
I GEFLE 1901.

Försäljes i våra butiker

12 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16

A. T. 64 69.

A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

(S. T. A. 99922)

Svensk Dam-Tidning

1903.

Svensk damtidning ingår år 1903 i sin 14:e årgång och anmäles härmed till prenumeration. Tidningen utkommer fortfarande hvarje Fredag i samma format som hittills och med samma tendenser och syften, nämligen att vara ett *organ för kvinnan och hemmet* och för den bildningssökande ungdomen.

Att dessa syften beaktats af allmänheten, bevisas bäst däraf att tidningen lyckats förvärfva sig en mycket stor läse- och vänkrets inom alla samhällsklasser. Till alla dessa hem i när och fjärran, som hvarje vecka mottaga Svensk Dam-Tidning såsom en god vän, bringas härmed en hjärtlig hälsning, och vi hysa en glad förhoppning att denna vänskap skall trofast bestå och betryggas.

För år 1903 hafva vi många intressanta nyheter. Berättelser och skisser, samt andra uppsatser af omväxlande humoristisk och allvarlig samt instruktiv och underhållande karaktär, komma att meddelas, hvartill många goda pennor medverka.

Årets följetong, hvilken som vanligt är anordnad i bokformat, upptager författarinnan *Ida Boy-Eds* nyaste bok: »*Den sående handen*», som i Tyskland erhållit ampla läford och som utgör en god och värdefull lektyr för hemmet.

Prenumerationspriset är oförändradt, sålunda:

För $\frac{1}{1}$ år kr. 2: 20.
» $\frac{1}{2}$ » » 1: 20.
» $\frac{1}{4}$ » » 0: 70.

Stockholm i December 1902.

Redaktionen.

Elisabeth af Valois.

Forts. från häft. 19.

Under Elisabeths sjukdom försiggick uti Toledos katedral Cortes högtidliga hyllning af Don Carlos som tronföljare, hvarvid det särskildt bemärktes, att de spanska hofdamerna gladdes öfver, att de franska genom drottningens opasslighet blifvit förhindrade från att deltaga. Möjligen öfverglänste de senare de förra i elegans och lyx och hade på så sätt antagligen redan väckt afund och ond blod. Det vittnar högt om Elisabeths klokhet och godhet, att hon snart nog förstod de svårigheter, som härigenom kunde uppstå emellan de olika elementen i hennes hof och så småningom sände sina franska damer tillbaka till deras fädernesland, dock icke utan att först hafva gjort sig underrättad om hvars och ens förhållanden och sökt sörja för hennes framtid. Detta, såväl som den verkliga kärlek hon fattade för sitt nya fädernesland, gjorde henne snart mycket älskad i Spanien. I synnerhet behagade hon spanjorerna därigenom, att hon på tre månader lärde att något så när flytande tala deras språk samt genom den lätthet, hvarmed hon fogade sig efter deras seder och bruk. De Mouy, den historiker, som grundligast studerat hennes korta lefnadssaga, säger härom: »Underkastad ett tvång, som ofta borde förekomma henne plågsamt, fullgjorde hon dock sina plikter utan att klaga; van vid det franska hofvets lysande fester och vid ett lif, hvilket det sedermera skulle förekomma den unga Maria Stuart så svårt att lämna, förstod hon, trots sin stora ungdom, att vänja sig vid den stränga disciplinen och det allvarsamma lifvet vid Filip II:s hof.» Hon blef också till den grad ett föremål för hela folkets kärlek, att det påstås att, med undantag af den oförlikneliga Isabella la Catolica, ingen drottning hvarken förr eller senare varit så älskad och uppuren som hon. Så ofta hon besökte kyrkorna eller visade sig i någon af de offentliga parkerna, skyndade ofantliga människomassor till för att försöka uppfånga en enda skymt af henne, »och», säger Brantôme, »den som på aftonen kunde säga, 'jag har sett drottningen', skattade sig öfverlycklig». Allt efter som man lärde känna henne närmare, lade man till hennes vackra spanska benämning ännu en: »Isabel de la paz y de bondad», (fridens och godhetens Isabella) och man såg isynnerhet därpå folkets kärlek, att det, om hon blott var det

minsta sjuk, genast skyndade till kyrkorna och där slösade med både tårar och böner för hennes skull.

Elisabeth lefde i stor lyx och rikedom, något som förvånar, då man hör Filips sparsambet omtalas. Då Brantôme skall beskrifva den elegans, hvarmed hon klädde sig, finner han knappast uttryck för sin beundran. Få af hennes klädningar, påstår han, kostade mindre än tre à fyrahundrade dukater och, liksom Elisabeth af England, begagnade hon sällan en klädning två gånger. Olik denna drottning, som till sin lefnads slut gömde alla sina aflagda kläder, skänkte hon däremot alltid bort sina till sina hofdamer. Dessa voro ganska talrika och trettio af dem voro alltid närvarande, då drottningen åt middag, hvilket, enligt spansk etikett, både konungen och drottningen gjorde ensamma hvar för sig. Tvenne damer tjänstgjorde då som förskärare samt betjänade drottningen, under det att de öfriga stodo rundt omkring i rummet konverserande och skämtande med de uppvaktande hofkavaljererna.

Emellan Frankrikes mäktiga regentinna och hennes älsklingsdotter pågick den lifligaste brevväxling, hvilken ännu finnes i behåll. Ehuru man där ser, att Katharina mer än en gång försökte att af Elisabeth göra ett lydigt verktyg för sin politik, lyckades detta henne aldrig, den unga drottningen förblef städse Spaniens intressen trogen och samtyckte aldrig att spela den roll hennes moder påpekade.

Efter sin äldsta dotters födelse den 12 augusti 1565 var Elisabeth ganska sjuk och det såg ut, som vore hennes död nära förestående, hvarför Fourquevaulx, den franske ambassadören i Madrid, skref till Karl IX; att drottningen stått liksom vid grafvens brädd. Infantinnans födelse gaf anledning till stora fröjdefester öfver hela landet och konungen sade till alla, att han nu ansåg sig vara den lyckligaste furste i hela världen, samt att han till och med gladde sig mera åt att hafva en dotter, än om det varit en son. Elisabeth själf förklarade för den franske ambassadören, som kom för att lyckönska henne, att hon icke hyst någon bestämd önskan angående barnets kön, men att hon nu gladde sig öfver, att det var en dotter, »därför att konungen hade låtit henne förstå, att han var nöjdare därmed, än om det varit en son».

Den nyfödda döptes samma dag hon föddes i slottskapellet utaf den påflige nuntien Giovanni Battista Castagna. Fadbrarna voro hennes halfbroder, Don Carlos, och hennes faster Iuana och det var den unge Don Iuan af Österrike, Filips halfbroder, som höll henne öfver dopfunten och sedan bar henne tillbaka till drottningens rum. Barnets namn voro Isabella Clara Eugenia, det första efter den stora Isabella, det andra därför, att hon var född på den

heliga Claras dag och det tredje till följe af ett löfte hennes moder före hennes födelse gjort till den helige Eugenius.

Uti ett bref till infantinnans mormoder, hvilket högeligen måtte hafva gladt denna, beskriver Fourquevaulx den nyfödda på följande vis: »Jag säger det ej för att smickra, men hon är mycket vacker, har en hög panna och en något stor näsa, liknande konungens, hvilken hon äfven liknar på munnen — korteligen, hennes färg och hennes drag lofva, att hon blir en stor skönhet.» Några veckor senare skrifer han än en gång till Katharina: »Infantinnan är vacker som en dag».

Det var detta barn, som, då det växte upp, blef den enda mänskliga varelse man verkligen kunde säga att Filip II älskat.

Den 10:de oktober följande år erhöll han emellertid ännu en dotter, kallad Katharina, efter drottningen-regentinnan af Frankrike. Efter detta barns födelse blef det svårt för den unga modern att återfå sina krafter. Hon led af oupphörliga svimningsanfall, åtföljda af svåra kräkningar, och läkarna, som alldeles icke förstodo orsaken härtill, behandlade henne, såsom det sedan visade sig, alldeles oriktigt. Ganska rörande är det att i hennes bref läsa om den oro och det bekymmer för dottern, som härvid fyllde Katharina af Medicis hjärta. Alla utländska ambassadörer i Madrid beskärma sig med anledningen af denna Elisabeths sjukdom öfver de spanska läkarnas okunnighet och oduglighet och beklaga i synnerhet deras mani att ständigt och jämt åderlåta henne.

Efter att i två års tid hafva fört en tyuande tillvaro afled Elisabeth den 3:dje oktober 1568, endast tjugotre år gammal. En timme förut hade hon gifvit lifvet åt en dotter, som likväl endast lefde en kort stund och följde sin moder i grafven. Drottningens död förorsakade en allmän sorg och bestörtning och den franske ambassadören kunde sanningsenligt skriva till hennes moder: »Det finnes här hvarken stor eller liten, som icke faller tårar och prisar henne såsom den bästa drottning de haft eller någonsin kunna få». Den påflige nuntierns bref gifva uttryck åt samma känslor. »Denna händelse», skrifer han, »har förorsakat alla människor stor sorg och smärta, ty alla älskade drottningen. Ingen tror huru verkligen god, välgörande och kristlig hon var och det finnes här ingen, som kan säga ett enda ondt ord om henne».

Flere ögonvittnen berättade huru Elisabeth drog sina sista andetag vid fullt medvetande och med ett sådant lugn, att det såg ut som somnade hon blott in i den ljufvaste sömna. »Konungen, hennes gemål», berättar åter den franske ambassadören i bref till Katharina, »hade besökt henne tidigt på morgonen före daggroningen och som

en samnt kristlig prinsessa tog drottningen då afsked af honom för alltid i detta lif, och det med sådana uttryck och på ett sådant språk, att ingen kunnat göra det bättre. Hon anbefallde åt honom omsorgen om sina döttrar och vänskapen med Edra Majestäter, friden de båda konungarikena emellan samt sina uppvaktande damer och tjänare samt tillade ännu många ord, väl ägnade att komma hjärtat att brista på en så god make, som konungen visat sig vara. Han svarade henne ock på samma vis, och, ehuru han ej ville tro, att hon var så nära sitt slut, lofvade han dock att göra allt hvad hon af honom begärde. Därpå drog han sig tillbaka till sina rum uti stor sorg och ängslan». Då Elisabeth alltjämt kände slutet nalkas begärde hon att få se Fourquevaulx ännu en gång, han, som så länge och troget tjänat hennes hus i hennes farfars, faders och tvenne bröders tid. Nu var det icke längre tal om hennes lycka och dödens närhet kom henne att tala så, som hon verkligen kände. »M. de Fourquevaulx», sade hon till honom, »ni ser mig nu på väg att lämna denna eländiga värld för att begifva mig till ett långt skönare rike och jag hoppas snart vara hos min Gud uti den eviga härligheten, som icke tager något slut». Då nu äfven Fourquevaulx sökte intala henne, att hon öfverdref sin fara, svarade hon ifrigt: »Nej, nej, herr ambassadör, jag önskar att gå bort för att skåda det jag tror att jag snart får se». Ett par timmar därefter hade hon insomnat och det så stilla, att man ej märkte det ögonblick, då hon uppgaf andan. »Men», tillägger Fourquevaulx, »hon öppnade straxt förut sina stora, klara ögon och, som hon vände dem direkt mot mig, förekom det mig som hade hon ännu velat säga eller befalla mig något». Var det månne tanken på Frankrike och en önskan att sända ännu en hälsning dit, som i detta ögonblick uppfyllde den döendes sinne?

*
*
*

Filip hade nu förlorat den barmhärtighetens ängel, som stått vid hans sida, lugnande och mildrande det dystra lynne, som förskaffat honom namnet »Söderns demon». Ehuru han tycktes uppriktigt sörja henne var dock hans hjärta långt ifrån att brista och knappast hade Elisabeth slutit sina ögon till förr än han började se sig om efter hennes efterträdarinna på tronen.

Angående den unga drottningens förhållande till sin styfson Don Carlos, hvilket af eftervärlden genom dikten i så hög grad blifvit romantiseradt, återstår det oss nu att äfven säga några ord. Sedan man, tack vare nyare tiders forskningar uti spanska statsarkivet i Simancas, fått full klarhet angående Filips olycklige son, framstår äfven detta för oss såsom ett helt naturligt förhållande och höjdt

öfver alla misstankar. Då Elisabeth först kom till Spanien var Don Carlos en gosse, något yngre än hon själf, försvagad af sjukdom, föga begåfvad och litet ägnad att ingifva henne andra känslor än medlidandets. Man har flere beskrifningar på den unge prinsen och huru han vid den tiden tedde sig för de olika statsmännen vid Filip's hof, men den tillförlitligaste af alla är antagligen den, som afgafs af baron Dietrichstein till kajsar Maximilian. Det hade nämligen varit fråga om ett äktenskap mellan Don Carlos och änkehertiginnan Anna, Maximilians äldsta dotter, hvarföre ambassadören tydligen gör sig besvär att för sin herre utförligt skildra både hans yttre och inre personlighet. »Prinsen af Spanien», skrifer han, »befinner sig för tillfället något så när väl och ser icke alltför illa ut. Han har slätt brunt hår och ett medelmåttigt hufvud, tämligen låg pannå och gråa ögon, hakan väl lång och ansiktsfärgen mycket blek. Intet hos honom påminner om att Habsburgarnas blod flyter uti hans ådror. Han är hvarken axelbred eller storväxt och den ena axeln är något högre än den andra. Bröstat är insjunket och han har en liten puckel på ryggen ungefär vid samma höjd som magen. Det vänstra benet är betydligt längre än det högra och han betjänar sig med mindre lätthet af den högra sidan än af den vänstra. Hans röst är fin och flöjtlik och då han börjar tala är det med svårighet som orden komma fram. Han uttalar endast med svårighet bokstäfverna r och l, men kan dock säga hvad han vill och lyckas att göra sig rätt bra förstådd. Hitintills har han icke visat fallenhet för någonting utom för bordets njutningar, på hvilka han är mycket begifven. Han ställer en mängd frågor på alla människor men ett sjuårsbarn förstår mera än han. Han är dock rätt from och hatar osanning och orättvisa och förlåter aldrig den, som en gång ljugit för honom».

Denne stackars prins såg uti Elisabeth en varelse full af medlidande och godhet och fästade sig redan ifrån första stunden vid henne, besökte henne ofta och gjorde henne presenter af olika slag. Hon var den enda, till hvilken han med vördnad såg upp och som genom sin mildhet förmådde lugna hans onaturligt häftiga lynne, Enligt sin moders önskan gjorde hon dessutom allt hvad i hennes förmåga stod för att främja hans giftermål med sin yngre syster, den sköna Marguerite af Valois, något, som dock alldeles misslyckades. När Don Carlos en gång låg för döden, tillbringade Elisabeth tillsammans med sin svägerska Iuana en hel natt med att bedja för hans tillfrisknande, och då han föll i onåd hos sin fader och af denne inneslöt i fängsligt förvar, sörjde hon mycket däröfver samt visade äfven, då den olycklige unge mannen slutligen afled, en upp-

riktig sorg. Knappast trenne månader sednare skulle hon dock själf stå vid slutet af sin egen korta lefnadsbana. Det var dessa båda så tätt på hvarandra följande dödsfall, som satte det på den tiden så vanliga ryktet om förgiftning i omlopp. Brantôme omnämner det-samma och berättar om en jesuit, som i en predikan låtit undfalla sig det yttrandet, att det var en stor synd att hafva tagit en så oskyldig varelses lif, hvarpå han af Filip förvisades till en af Vestindiens mest otillgängliga öar. Huru det än i detta afseende kan förhålla sig med Don Carlos, rentvår dock den historiska kritiken Filip fullkomligt från detta brott hvad Elisabeth angår, och de bästa af nutidens forskare komma i denna fråga till alldeles samma slutsatser.

Elisabeths begrafning firades af Filip med dyster prakt och i sinom tid nedsattes hennes och styfsonens kistor uti Escorialens grafhvalf, där man ännu i dag kan se dem sida vid sida. »Isabel de la Paz» är den enkla inskrift, som pryder den hvita marmorsarkofag, där den unga drottningen hvilar.

Åtskilliga spanska poeter strängade vid hennes fränfälle sina lyror till Elisabeths ära och en af dem — Pedro Lainez — utropar bl. a.: »O, hänförande drottning! Din ungdom och din oskuld tycktes kunna tillförsäkra dig ett långt och lyckligt lif, men den obevekliga Parken, som slår både mäktiga och svaga, kom och slog dig till jorden i all din liljelvita skönhet!» Bättre uttrycker sig De Moüy, då han säger: »hon ägde det behag, den särskilda tjusning, som tillhöra de kvinnor, hvilka äro bestämda att dö midt i sin ungdom och fägring, de mödrar, hvars barn aldrig lära känna dem och de drottningar, som välkomna jordisk storhet och döden med samma melankoliska leende. Hon var dessutom ett föremål för den vördnadsfulla kärlek och beundran, som folken äro så njugga om och som smiekret aldrig förmår efterlikna».

Ebba Ramsay.

Elizabeth Cady Stanton †.

En kvinnoemancipationens veteran.

Det namn, som här ofvan läses, bars i tiden af en bland Amerikas mest framstående kvinnor och tillika en af kvinnosakens märkligaste pionärer, hvarför också hennes för några veckor sedan inträffade bortgång i vida kretsar uppväckt den största sorg och saknad.

Elizabeth Cady var född i Johnstown den 12 nov. 1816 och dotter till den framstående juristen Daniel Cady. Hennes mor, hvars namn var Margaret Livingston, lär äfvenledes hafva utmärkt sig för en klar och liflig intelligens.

Ordspråket »arten röjes hos de unga», passade i ovanlig grad in på det barn, hvilket en gång skulle komma att insätta sina rika gåfvor och sin sällsporda kraft i kampen för kvinnans rättighet. Elizabeth har själf på följande sätt beskrifvit de barndomsintryck, som blefvo afgörande för hela hennes lufs riktning.

»Medan jag ännu var en liten flicka, tillbragte jag mycken tid i min faders arbetsrum. Där hörde jag ofta hur kvinnor bittert klagade öfver lagarnas orättvisa. Vi bodde i närheten af ett skotskt samhälle, där ett flertal af invånarne ännu fasthöllo vid de gamla feodala åsikterna om egendomsfördelningen och kvinnans ställning. Enligt dessa åsikter kunde en man vid sin död testamentera sin förmögenhet till äldste sonen, och det var ingenting ovanligt att modern — som kanske fört med sig hela förmögenheten i boet — kom i ett olycksdigert beroende af en utsväfvande sons godtycke. De tårar och klagomål, jag fick bevittna från dessa kvinnor, som kommo till min fader för att söka lagens hjälp, rörde mitt hjärta, och jag vände mig ofta till pappa med bön om att han strax skulle afhjälpa deras bekymmer. Vid ett tillfälle tog han ned en lagbok och försökte visa mig, att något som kallades »lagar» hindrade honom från att sätta en gräns för sådana grymma och orättvisa förhållanden. På det sättet fylldes mitt sinne med häftig övilja mot dessa lagar. De unga juristerna på kontoret funno dessutom ett nöje i att reta mig genom att tala om för mig alla orättvisa lagar, som de träffade på under sina studier. Mitt inre uppreste sig till den grad mot orätrådigheten i de utpekade lagparagraferna, att jag en dag strök för dem med en blyertspenna och beslöt att taga en sax och klippa ut dem ur boken — emedan jag föreställde mig, att min far och hans studerkammare voro lagens 'begynnelse och ände'. Jag trodde, att om jag bara kunde förstöra de där lagarna, skulle de stackars kvinnorna inte längre ha några svårigheter. Men då de unga juristerna underrättade min far om mitt tillämnade stympande af hans lagböcker, förklarade han för mig, att orättvisa lagar måste upphävas på ett helt annat sätt.»

Makarna Cady hade fem barn, fyra döttrar och en enda son. Då Elizabeth var omkring tio år, borttrycktes den sistnämde af döden. Faderns sorg var gränslös, och Elizabeth, som djupt greps häraf,

anade med sin barnsliga instinkt att förlusten af denne son betydde mera för honom, än om han mistat alla sina döttrar. Hans framtidsdrömmar lågo med ens slagna i spillror, och hans hjärta hade fått ett oläkligt sår. Då han, förkrossad af sin sorg, satt vid sonens kista, kom lilla Elizabeth och klättrade upp i hans knä. Han slog då sina armar omkring henne och utbrast suckande: »Ack, min flicka, hvad jag önskar att du vore en gosse!»

»Då skall jag bli en gosse», svarade den lilla flickan. »Jag skall göra allt som bror brukade göra.»

Om den tid, som nu begynte, skrifver hon vidare: »Jag trodde att det förnämsta var att bli lärd och manhaftig, såsom jag trodde att alla gossar voro. Och så beslöt jag att lära mig grekiska och lära mig rida. Pastorn i församlingen, dr Hosack, blef min lärare i grekiska. Jag uppbjöd alla mina krafter i hopp om att någon dag få höra min far säga: 'När allt kommer omkring, är en flicka lika bra som en gosse'. Men det sade han aldrig. Då doktorn kom och tillbragte attonen hos oss, brukade jag hviska i hans öra: 'Tala om för pappa hur långt jag hunnit!' Och doktorn talade om det och berömde mig till på köpet. Men pappa gick bara fram och tillbaka i rummet och suckade: 'Ack, hon skulle ha varit en gosse!' Till slut kom jag in vid läroverket och studerade matematik, latin och grekiska i en klass, som hufvudsakligen bestod af gossar. Två pris voro utfästa för framsteg i grekiska språket. Jag sökte det ena och fick det. 'Nu', sade jag till mig själf, 'skall väl pappa bli nöjd. Jag skyndade hem, rusade in i hans arbetsrum och lade det nya testamente på grekiska, som utgjorde mitt pris, i hans knä. Han tog boken, bläddrade i den, gjorde mig några frågor och såg helt belåten ut. Därpå gaf han mig boken tillbaka, och medan jag stod där, trängtande efter ett ord, som kunde visa mig, att han ansåg sin dotter lika mycket värd som en son, kysste han mig på pannan och utbrast med en suck: 'Ack, du skulle ha varit en gosse!'

Femton år gammal aflade Elizabeth Cady sin afgangsexamen vid »the Jonstown Academy». Hon önskade nu vinna inträde vid Union College, där hennes broder studerat, men måste till sin sorg afstå härifrån, då flickor icke antogos vid läroanstalten. I stället kom hon till ett berömdt kvinligt seminarium i Troy. Hennes fria ande, hvilken ytterligare utvecklats genom samundervisningen vid akademien, hade dock svårt att finna sig i de trånga former, som

voro rådande vid seminariet, och hon betecknade sedermera de två år, hon vistades där, som de tråkigaste åren i hela hennes lif.

Härpå följde sju år, som Elizabeth tillbragte i hemmet, delad mellan inlärandet af de kvinliga talanger: musik, akvarellmålning och handarbeten, som modern önskade att hennes dotter skulle förvärfva, och de studier i juridik, hvartill fadern ifrigt uppmuntrade henne.

Ett besök, som hon aflade hos en af sina kusiner, Gerrit Smith, blef af stor betydelse för hennes framtid. Här greps hon af det varmaste intresse för den rörelse, som pågick i afsikt att afskaffa slafveriet. Här var det äfven, som hon sammanträffade med sin blifvande make, juristen och tidningsmannen Henry B. Stanton, en ifrig motståndare till negerslafveriet. Bröllopet firades 1840. Under sin bröllopsresa bevistade de unga makarna antislafverikongressen i London, vid hvilken mr Stanton var ombud. Denna kongress gjorde sig bedräfligt ryktbar genom att från sina förhandlingar utesluta de kvinliga ombuden, en åtgärd, som hos många väckte så stark ovilja, att t. ex. amerikanaren William Lloyd Garrison, som enkom rest öfver Atlanten för att bevista kongressen, gripen af harm nekade att intaga sin plats bland ombuden och i stället satte sig på läktaren bland de uteslutna kvinnorna. I Elizabeth Cady Stantons lifliga sinne uppväckte naturligtvis kvinnornas tillbakavisande en skarp motvilja.

Bland de uteslutna ombuden befann sig äfven den namnkunniga kväkerskan Lucretia Mott, med hvilken mrs Stanton vid detta tillfälle stiftade en lifslång vänskap. Betecknande för den ifver hvarmed dessa båda kvinnor omfattade de idéer, som likt unga, lifskraftiga frön grodde i deras sinnen, är en episod, som omtalas från detta tillfälle. De båda vännerna ämnade tillsammans besöka Britisch Museum och satte sig ned strax vid ingången för att hvila sig några minuter. Härvid kommo de in på talet om »kvinnans rättigheter», ett ämne som upptog dem så helt och hållet, att de plötsligt funno sig ha tillbragt tre timmar inbegripna i samtalet, och följden var, att de måste gå hem igen utan att ha sett något museum. Då mrs Stanton sedermera tillfrågades, om hvad som tilltalat henne mest i London, svarade hon: »Lucretia Mott.» Samvaron med denna framstående kvinna hade varit af stor betydelse för Elizabeth och ytterligt stärkt hennes beslut att, i den mån hennes husliga plikter medgäfv, ägna sitt lif åt förbättrandet af kvinnans ställning.

I makarna Stantons hem i Seneca i Falls NewYork-state uppväxte småningom en talrik barnaskara, fem gossar och två flickor, och de år som följde på kongressen i London blefvo således för den unga modern strängt upptagna af nya plikter, hvilket icke hindrade, att hennes tankar oafåtligt voro fästade på de samhällsfrågor, som en gång bränt sig in i hennes själ. Midt under dessa af hemplikter rikligen fyllda år fann också Elizabeth Stanton tid till den handling, som kanske var hennes lifs mest betydelsefulla verk. Under samverkan med Lucretia Mott och några andra liktänkande män och kvinnor höll hon 1848 det historiskt ryktbara mötet i Seneca Falls, den första kongress i hela världen, där kvinnans rättigheter behandlades. Allt hvad som förut talats, skrivits eller verkats för kvinnornas sak hade varit af mera enskild natur, men från denna stund hade densamma blifvit en världsomfattande rörelse, hvars verkningar på det mäktigaste skulle ingripa i samfundslifvet.

De politiska krafven stodo från början ej på programmet utan mötet var sammankalladt för att afhandla »kvinnans sociala, borgerliga och religiösa lefnadsvillkor och rättigheter». Men tvärt emot såväl sin mans som mrs Motts åsikter påyrkade mrs Stanton, att mötet skulle affatta en resolution till förmån för kvinlig rösträtt, och trots alla afrådanden och svårigheter dref hon i detta fall sin vilja igenom.

Utom i Lucretia Mott hade mrs Stanton i en annan af Amerikas mest framstående kvinnor funnit en besläktad ande, som skulle komma att utöfva ett stort inflytande på hennes utveckling. Tre år efter mötet i Seneca Falls lärde hon nämligen känna miss Susan B. Anthony, med hvilken hon knöt ett innerligt vänskapsband. De båda vännerna kompletterade hvarandra i hög grad, ty medan mrs Stantons styrka låg i hennes litterära begåfning, i lättheten att med det skrifna eller talade ordet elda allmänheten för sin sak, hade miss Anthony en stor praktisk och organisatorisk förmåga, som äfvenledes var af största vikt under det omfattande samarbete för kvinnosaken, dessa två tillsammans utförde. Om de för litterär produktion tämligen ogynnsamma förhållanden, under hvilka de båda kvinnorna arbetade, skrifver mrs I. Harper i sin lefnadsteckning öfver Susan B. Anthony:

»Mrs Stanton hade ett stort hushåll och en ständigt växande familj, hvilket gjorde det särdeles svårt för henne att finna tid för litterära sysselsättningar. Då någon officiell skrifvelse skulle affattas, var miss Anthony därför tvungen att resa till Seneca Falls.

Sedan barnen gått till sängs, suto de båda vännerna uppe långt in på natten, samlande material och uppgörande planer för sitt arbete.

Dagen därpå sökte mrs Stanton upp den lugnaste vrån i huset och började skrifuva, medan miss Anthony gjorde i ordning barnens frukost, skickade iväg de äldre till skolan, lagade till efterrätten och gick ut och gick med småbarnen, under det att hon allt emellanåt rusade in för att hjälpa författarinnan ur någon klämma».

Det var som man lifligt kan föreställa sig icke lätt att få arbeta ostörd, omgifven af denna glada barnaskara, midt ibland de fem ystra pojknarnas glam och upptåg. Men mrs Stanton hade den ovanliga förmågan att, på samma gång hon var en god moder för sina barn, genom sin stora arbetsförmåga och brinnande entusiasm finna tid till ett verksamt arbete i det allmännas tjänst. Hon skrifer själf på tal härom:

»Det var midt upp i sådana glada scener, som miss Anthony och jag skrefvo våra upprop i fråga om nykterhet, antislafveri, uppfostran och kvinnans rättigheter. Här författade vi resolutioner, protester, upprop, petitioner, landbruksredogörelser och reformförslag, ty vi gjorde det till en samvetssak att antaga hvarje uppmaning, vi fingo att yttra oss öfver olika frågor för att såmedels vidmakthålla kvinnans rättighet att göra detta. De som verkligen känna miss Anthony ha ofta sagt, att hon var min goda ängel, som ständigt sporrade och vägledde mig i mitt arbete, och kanske skulle jag under omsorgen för min stora familj så småningom fullständigt hafva gått upp i trång själfviskhet, i likhet med hvad alltför många kvinnor göra, om inte min vän oafbrutet hade uppsparat nya arbetsfält».

Mrs Stanton var tillika med miss Anthony m. fl. stiftare och utgifvare af tidskriften *The Revolution*. Efter några få år uppgick dock denna i den unitariska tidskriften *The Liberal Christian*, hvilket gaf mrs Stanton anledning till det yttrandet, att hennes tidning »fått en kristlig begrafning i vigd jord».

De kvinnoaksmöten och komitéer, i hvilka mrs Stanton deltog, och de tal och skrifter, som i denna fråga utgingo från henne, äro snart sagdt oräkneliga. Hon ägde en mindre vanlig vältalighet, full af glad och okonstlad kvickhet, men ännu större var hennes förmåga att genom det skrifuva ordet uttrycka sina tankar. Ehuru främst och varmest intresserad af de frågor, som direkt beröra kvinnans ställning, hyste hon äfven ett lifligt intresse för arbetarfrågan, freds-

rörelsen och andra företeelser af liknande natur. Under flera år var hon ordförande i National Womens Suffrage Association och till sin död hedersledamot i National American Women Suffrage Association. Tillika med miss Anthony och mrs Gage påbörjade mrs Stanton ett digert arbete öfver den kvinliga rösträttens historia. Dessutom har hon under titeln »Från en mer än en åttioårig lefnad» på ett liffullt och underhållande sätt skildrat minnen och intryck från sitt mångskiftande lif. De mindre uppsatser och tidningsartiklar, som flutit ur hennes penna, stå knappast att räkna.

* * *

Mrs Stanton beskrifves som en ståtlig kvinna, vacker ännu under sina hvita lockar, och med ända in i ålderdomen fullt bibehållen spänstighet i själen. I sin ungdom var hon af en ovanlig skönhet, och äfven sedan hon omgafs af fullvuxna barn, bibehöll hon sina klara blå ögon och rosiga kinder. Hennes ovanliga ungdomlighet till kropp och själ hade helt visst sin förklaring i det friska och förnöjsamma sinnelag, som städse utmärkt henne. »Lifvets vedermödor», brukade hon säga, »äro tillräckligt svåra att bära, utan att man behöfver öka dem med missnöje och knot.»

Då mrs Stanton fyllde 80 år, blef hon föremål för en störtad hyllningsgärd från Amerikas kvinnor. I NewYork, där hon under de senare åren haft sin bostad hos en af sina gifta döttrar, samlades på the Metropolitan Opera en skara af 3,000 kvinnor, hvaribland befunno sig ombud från de flesta kvinnoöreningar inom Förenta staterna, och till de närvarandes varma hyllning sällade sig ett stort antal bref och telegram från olika länder och världsdelar.

Elizabeth Stanton var dock aldrig en af dessa kvinnor, som varmast hyllas af offentligheten. Ingenstädes var hon högre uppskattad än inom sitt eget hem. Hennes omfattande beläsenhet, politiska insikter och vidtgående vyer i allmänhet hade aldrig hindrat henne från att inom detta hem vara den mönstergilla husmodern och sina barns intresserade och glada kamrat. Då hennes långa och verksamma lif vid nära 86 års ålder slöts efter en kort sjukdom, stodo därför hennes sex öfverlevande barn i djup sorg vid hennes bår. Men denna sorg delades i fullt mått ej blott af de många trofasta vänner hon förvärfvat, utan äfven af alla dem, som i henne sett en af kvinnosakens varmaste och rikast utrustade förkämpar.

F. E.

Litteratur.

Ett främmande namn. Roman af Annie Quiding.

Att bedöma ett litterärt verk som ett fullkomligt fristående, af ett föregående oberoende företeelse, faller sig icke lätt. Jämförelsepunkter — vare sig de visa på analogier eller skiljaktigheter mellan det nuvarande och det som gått förut — framställa sig så ovillkorligt, att man med bästa vilja i världen ej kan frigöra sig från påverkningen af en i viss mån förutfattad mening. När man som nu åter har en ny bok af Annie Quiding framför sig, är det svårt att icke se denna mot bakgrunden af hennes två föregående betydande romaner, de arbeten som förvärfvat henne ett aktadt, inom vissa kretsar t. o. m. högt uppuret, namn i vår litteratur.

Annie Quiding har kanske i högre grad än hon själf åstundat, fått ropet om sig att vara en reaktionens apostel, jag menar den som motvikt till en depraverad nutidsriktning ställda reaktion, hvilken åter sätter det goda gamla i högsätet, under det att det nya framhålles som blottadt på allt verkligt värde. Med rätt eller orätt har tendensen i hennes arbeten, den atmosfär af gammaldags heder och tro, som genomströmmat dem, betraktats som det väsentliga, under det att den eminenta skriftställaretaletangen satts i andra planet. Det är emellertid ej min afsikt att här ingå på någon närmare utläggning af andan i fröken Quidings hittills utgifna böcker, hvilken, som känt, varit föremål för så olika tolkningar, jag vill endast med det ofvan sagda liksom understryka hur öfverraskande den nu framträdande romanen måste verka på hvar och en, som ännu har ett lefvande intryck af dess föregångare. Är det ett affall, eller en utveckling? Det är svårt att afgöra. Visst är, att den Annie Quiding, som med så sträng kritik, ja, en påfallande hätskhet, nagelfor sin samtid, förvandlats till, om ej precis en lofprisare, så åtminstone en sympatiserande åskådare af den nu lefvande mänsklighetens karaktäristiska typer och företeelser.

Den kvinliga hufvudpersonen i boken är just en sådan för vår tid betecknande typ: — ett undantag icke en regel, vilja vi hoppas — den af allä familjehänsyn obundna, från hemplikter frigjorda nutidskvinnan, som kallt och utan inre öfvervinnelse resonnerar som så, att emedan »hon är konstnär och ung, måste och skulle hänsynen mot en far vika för plikten mot den egna personligheten». Och i sin Gordis — det något egendomliga namn hvarmed förf. utstyrdt hjältinnan — har hon velat framställa »en af representanterna för framtidens fosterlandslösa mänsklighet», icke, säger förf. i de slutord, däri hon liksom sammanfattar hennes karaktär, »genom sitt oberoende eller genom sitt skiftande kosmopolitiska lif, utan genom sin oför-

måga att underordna sig och se världen från en annan synpunkt än det egna jagets».

Möjligen reserverar sig förf. i sitt stilla sinne mot det berättigade i en kvinnotyp af denna kaliber och ställer sig kritisk gent emot densamma, men hennes ståndpunkt i detta afseende är ej klar och det är synbarligen mycken kärlek hon nedlagt på teckningen af den unga konstnärinnan, som med sina fria, kantiga fasoner ej verkar odeladt sympatisk på läsaren. Att den något kalla och tvärhuggna nordiska ungmön ej förmår fångsla den i ett annat föreställningssätt om kvinnligt behag och kvinnlig värdighet rotfästa unga greken, med hvilken hon på sina irrfärder sammanträffar och som är medelpunkten i den lilla kosmopolitiska idyll som utspelas, är ej underligt.

»Ett främmande namn» är en roman, hvaraf största delen är förlagd till det solbelysta Hellas och till Bosporens strand, under det att nordens mörka furuskogar endast bilda som en infattning till de ljusmättade sydliga scenerierna. Och det är i landskapsmåleriet förf. äger sin styrka. På själfva platsen synes hon ha studerat såväl Hellas klassiska minnesmärken som egendomligheterna i det grekiska landskapet; hon har förälskat sig i det senares solglöd och färgprakt, och det lilla hvitskimrande, roseninbäddade nutida Athen är hennes sista kärlek, liksom hon, med den för henne egna personliga dragningskraften mot det förbisedda och ringaktade, vare sig det gäller en afsigkommen dynasti eller ett efterblifvet folk, anar att historien ännu har i beredskap stora ting åt den lilla lifskraftiga, med orätt af Europa öfver axeln sedda grekiska nationen. Framtidens Grekland är personifierad i en ädel ung patriot med det klassiskt klingande namnet »Aristoteles Angelides», samme unge man för hvars skull den annars mot vanliga kvinnliga svagheter så bepanerade Tordis är nära att förlora sitt lugn, och det är med något af de grekiska gudarnes plastiska värdighet denne moderne »siste athenare» är utsmeykad.

För öfrigt finner man i denna af så många skilda element sammansatta roman, en slags vendetta-historia, med Konstantinopel till skådeplats, där det kuriösa består däri, att det är en hederlig svensk brukspatron, Tordis far, som, jämte en rysk spion, är inblandad i intrigen, hvilken dock upplöses af sig själf utan någon blodsutgjutelse.

I sin helhet efterlämnar emellertid »Ett främmande namn» ett angenämt, om än något oklart intryck. Man skall ej undgå att känna sig medryckt och fånglad af den fina, behärskade skildringskonst, som gör sig gällande på hvarje sida, och som skänker förf. en plats vid sidan af våra främsta kvinnliga diktare. L. D.

•

Daggryning. Roman af Mathilda Malling.

Mathilda Malling har nog gjort klokt i att återgå till sin första kärlek: den historiska romanen. Här är hon i sitt rätta element, under det att försöket af nutida societetsskildring, som gjordes i

fjor med »Damerna på Markby», kan anses tämligen misslyckadt. Förf:s framstående berättaretalang kommer nämligen bäst till sin rätt, då hon, med ett historiskt stoff som underlag, inmänger i skildringen det romantiska motivet.

Receptet för den romantiserade historie-framställningen har fru Mallings numera på sina fem fingrar. En viss historisk insikt vill det ju till — och förf. försummar ej håller att låta sina böcker åtföljas af några »anmärkningar», där de källor, ur hvilka hon öst, äro angifna — men eljest får man det intrycket af hennes arbeten, att de tillkommit med samma slags snabbhet och ackuratess, som den en väl tränad och skicklig kokfru utvecklar vid skapandet af sina kulinariska mästerstycken: alla ingredienserna väl afvägda, det rätta måttet af kryddor iakttaget, det hela serveradt i god tid och på sin rätta plats. Det är, som sagdt, på blandningen det kommer an och på dess väl afpassade proportioner, och i den konsten är fru Mallings mästarinna.

Det är för öfrigt ingenting krystadt och bemödadt öfver hennes författarskap; att skriva romaner faller sig för henne lika naturligt som för en vanlig dödlig att andas. En bok om året — ibland två — publiken väntar sig ej mindre, och en Mallings-roman till jul är något lika själskrifvet som julgröten och lutfisken. Jag säger det ej som ett klander. Har man fått den lätt flytande stilen som en himmelens gåfva, är man ifråga om idéer icke beroende af den ofta något opålitliga källa som heter fantasin, utan förstår att när denna tryter som biet hämta näring ur hvarje liten planta i häfdernas rika blomstergård, är man dessutom säker på att bli läst och få god afsättning för sin vara, så hvarför skulle man ej blifva vid att skriva? Du och jag skulle göra likadant, kära läsare. Den illvilliga insinuationen om »Geschäft», hur lätt bemötes ej den med hänvisning på en lång rad af litteraturens stormän, som besköllningen träffar?

En förtjänst bland många, som Mathilda Mallings arbeten äga, är deras stora lästlätthet. Det historiska underlaget verkar ej tyngande. I hennes sista roman är detta mer än någonsin fallet. Här är det icke som i hennes »napoleonader» endast kring en historisk person hon spinner intrigens tråd, nej, det är en stor folkrörelse, det nordamerikanska frihetskriget, hon lagt till grund för sin skildring. Det är således ej en enstaka historisk episod utan en hel världshistorisk epok, kring hvilken berättelsen rör sig. Och trots det vidlyftiga sceneriet är det lif och färg däröfver, och med samma ledighet och behag manövrerar förf. mellan Washington och hans samtida som fordorn mellan Napoleon och hans hjältar. Endast förefalla de förra betydligt blekare och mer skuggartade än de varmblodiga fransmännen.

Kärlekshistorien, som genomgår det hela, kunde dock ha utspelt i hvilken del af världen som helst. De mänskliga passionerna te sig väl öfverallt lika, ehuru deras yttringar kanske äfven de få en af tid och ras och förhållanden betingad färgläggning. Men Mathilda

Malling tecknar kärlek alltid på samma sätt, en obehärskad lidelse, som lik en sjukdom anfäktar sina offer. I den sista boken förekommer svart-sjuka och brödrahat och en hustru, som gifter sig med ena brodern men älskar den andra. Det hela slutar i en tragisk katastrof, som snarare påminner om en *dyster* solnedgång än om den ljusbebadande »daggröning», som titeln innebär. Denna är således icke symbolisk för den romantiska händelsen, utan för den historiska: Amerikas befrielse från det engelska oket.

Det värdefullaste i fru Mallings böcker ligger i deras väl lyckade tidsfärg. Vi minnas den vackra och färgrika gammaldagsprägel hon förstod att skänka den behagliga idyllen »Skyttes på Munkéboda», och som gjorde den så populär. Samma doft genomströmmar beskrifningen på det gamla Pennsylvaniska hemmet, det Hattingska familjegodset, ännu stämpladt af ägarnes gamla svenska anor och historiska traditioner. Det är i sådana friskt och diskret återgifna interiörer förf. röjer mästerskap.

L. D.

Den första, hvita dag.

*I natt, då slättens mörka land
sof under molnfyllt himmel,
strök lätt däröfver vinterns hand
ur molnens svarta vimmel.*

*Så skedde undret. Ack, hur gladt,
hur ljusst står åter lifvet!
Ur sorgens orömörka natt
skall lyckans lugn bli gifvet.*

*Du första, hvita snö, hur snart
du vet att allt försona;
med klang af julens röst hör klart
jag kära minnen tona.*

*Den första, hvita dag! — Hur ljus,
hur vit står världen åter;
vid alla kära minnens sus
mitt hjärta lyckligt gråter.*

Albert Henning.

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Den 4 juni detta år bildades, som bekant, föreningen med detta namn. Den vid det organiserande mötet tillsatta, af 15 personer bestående styrelsen, trädde omedelbart i verksamhet. Dess första åtgärd var att till k. m:t aflåta en petition med anhållan, att en kommande rösträttsutredning äfven måtte omfatta kvinnorna. Denna petition, hvilken i sin helhet meddelats i ett föregående häfte, inlämnades den 15 juli. Dessförinnan hade styrelsens ordf., fru Broomé, och en af dess medlemmar, fröken Adelborg, uppvaktat statsminister, frih. von Otter, för att inhämta hans mening i saken. Frih. von Otter ansåg visserligen att kvinnans rösträtt hade framtiden för sig, men hänvisade, då han inom kort skulle afgå från ämbetet, till sin efterträdare.

Då styrelsen på hösten åter upptagit arbetet, uppvaktade fru Broomé och fröken Adelborg, följande det gifna rådet, den nyvalda statsministern, hr Boström, och äfven chefen för justitiedepartementet, stadsrådet Berger. Hvad föreningens ombud inhämtade på dessa besök var föga uppmuntrande. De två viktiga ärendena om den allmänna rösträtten och de proportionella valen, som skulle framläggas af regeringen, omöjliggjorde, sades det dem, ett samtidigt upptagande af frågan om kvinnans politiska rösträtt. Stadsrådet Berger menade dock, att när densamma en gång komme på tal, borde den tagas i sin vidsträcktaste räckvidd, nämligen äfven omfatta de gifta kvinnorna.

Styrelsens nästa åtgärd var att söka få utrönt, huru frågan om den gifta kvinnans kommunala och politiska rättigheter ställde sig, då alljämt olika meningar göra sig gällande bland de rättslärdede beträffande densamma. Till den ändan har styrelsen uppsatt ett frågeformulär, som tillställts alla justitieråd, presidenter, revisionssekreterare, juris professorer, häradshöfdingar och borgmästare, justitiekanslern och justitieombudsmannen samt styrelsemedlemmarna i Sveriges advokatsåmfund, för att före den 15 januari 1903 erhålla deras utlåtande. Frågorna hafva följande lydelse:

Kan enligt gällande lag gift kvinna under vissa förutsättningar anses berättigad att personligen utöfva kommunal rösträtt, och hur har enligt Eder erfarenhet härutinnan praktiserats?

Kunna gällande civilrättsliga bestämmelser om mannens målsman-skap anses utgöra hinder för gift kvinna att erhålla politisk rösträtt?

Styrelsens verksamhet under hösten har emellertid hufvudsakligen varit riktadt på att få en fast organisation till stånd. Så hafva stadgarna, sedan förslag därtill utarbetats af frökarna Whitlock och Skoglund, under flera sammankomster underkastats en noggrann

granskning. Vid sidan af detta arbete har styrelsen, som lifligt känt betydelsen af att intresset för rösträttsfrågan blefve spriddt bland kvinnorna själfva, beslutat utsända ett af fru Holmgren och fröken Lithner författadt uppprop, ställdt till »Sveriges kvinnor». Om denna åtgärd har dock föreningen icke varit ensam. Det lifliga intresse, som äfven Göteborgs kvinnor visat för rösträttsfrågan och som i våras gaf sig uttryck i bildande af en kvinlig rösträttsförening med samma syfte som den i hufvudstaden, gjorde ett samarbete mellan de båda föreningarna själfskrifvet. På anmodan af Stockholmsföreningen anslöt sig den i Göteborg med beredvillighet till förslaget angående uppropet, och det är nu i båda föreningarnas namn och genom bådas försorg detsamma blifvit utfärdadt och kommer att spridas. Angående uppropets innehåll hänvisas till näst föregående häfte, där det återgifvits i sin helhet.

Rösträttsföreningens första allmänna sammankomst, där styrelsen önskade framlägga de utarbetade stadgarna och öfriga af densamma vidtagna mått och steg, ägde rum den 3 dec. i Ateneums stora sal. Mötet var besökt af en så stor samling, som den rymliga lokalen tillät och visade, att det politiska intresset, som i våras var så lifligt bland Stockholms kvinnor, icke hunnit slappna.

Sedan ordf. redogjort för styrelsens verksamhet, skred församlingen till diskuterandet af stadgarna. Ehuru en del skiljaktigheter i ett par oväsentligare punkter gjorde sig gällande, antogos dessa, på ett par mindre ändringar när, i enlighet med styrelsens förslag.

Sammankomsten afslöts med ett kortare föredrag af fröken Alexandra Skoglund öfver »den kvinliga rösträtten i Australien», däri tal. visade, att dessa unga lifskraftiga stater vetat upptaga i det statsrättsliga lifvet den nya principen om kvinnans rösträtt, och att allt visade att denna reform varit till samhällets båtnad.

Böcker för barn och ungdom

Julen 1902.

Från Fredrika Bremer-Förbundets Bokkomité.

Kung Valdemar och bisp Absalon i fejd mot Venderna.
Efter Saxos *Historia Danica*. Af A. U. Bååth. Pris 2 kr.

Om böcker sådana som denna kan man med skäl säga, att de fylla en lucka i vår ungdoms litteratur. Vi hafva hittills endast ägt några få berättelser ur Danmarks historia på vårt modersmål, och egendomligt nog behandlar ingen af dessa de stora Valdemarernas tidehvarf. Detta hör dock till de mäst glänsande i vårt grannlands häfder, och dess hjältegestalter höra till dem, som alltid göra ett djupt intryck på de ungas fantasi.

Detta arbete utgör emellertid ej endast en värdefull insats i vår historiska litteratur, emedan det behandlar en period, om hvilken ännu intet är skrifvet på svenska, utan ännu mera därför att den är en trogen öfversättning af Saxos historiska berättelser och ej en bearbetning eller förkortning däraf. Det är framstående författarens verk vi skola sätta i händerna på vår ungdom, sådana som de gifvit oss dem, för så vidt de ej innehålla saker, som den ej kan tillgodogöra sig, och ej bearbetningar eller förkortningar. Saxos verk kan läsas med intresse af både unga och gamla, och därför glädja vi oss åt att nu äga en del däraf på vårt språk i dess ursprungliga skick. För barn på 12 år och däröfver, som äro intresserade af historisk läsning och som kunna finna nöje i böcker af ett allvarligt och gediget innehåll, passar det särdeles väl.

Saxo har som bekant skrifvit sin danska historia på latin. Det torde ej varit en lätt uppgift att öfverföra den latinska texten till ett modernt språk då, efter hvad historieforskarne påstå, den gamla »runomästaren» ej utan ett visst koketteri gifvit sina tankar många olika, stundom rätt invecklade, vändningar. Så vidt vi förstå hafva svårigheterna här blifvit lösta på ett förträffligt sätt. Den klara och kraftiga stilen gör ej mindre än de lifliga och åskådliga skild-

ringarna, hvilka ingalunda förefalla föråldrade, läsningen af det gamla arbetet till ett verkligt nöje. De stycken, som öfversättaren utvalt ur Saxos krönika, förefalla ovanligt friska och levfande, en egenskap, som kanske beror på den omständigheten, att förf. antingen stått de händelser nära, som han här skildrar, eller ock, som det säges, tecknat upp dem efter muntliga berättelser af den, som jämte kung Valdemar själf tagit den mäst verksamma del däri, nämligen ärkebiskop Absalon.

Vi hoppas att öfvers. ett annat år skall gifva oss en fortsättning af det intressanta arbete han i år påbörjat.

De gyllene böckerna. Plutark. Ryktbara grekers lefnad i urval. Ny bearbetning för ungdomen. Pris 3 kr.

Endast en enda öfversättning af Plutarks berömda lefnadsteckningar har förut blifvit gjord till vårt språk, och denna har redan länge varit utgången ur bokhandeln. Den är ej heller fullständig och är i språkligt hänseende mycket föråldrad. Den nyss utkomna nya öfversättningen bör därför blifva mycket välkommen hos de bildningssökande af alla klasser och åldrar, så mycket mer som den i alla afseenden är särdeles förträfflig. Stilen är klar, lättläst och behaglig, och de uteslutningar, som befunnits nödvändiga, äro gjorda med smak och omdöme. Intet af det, som kan anses vara karaktäristiskt för antikens åskådningssätt eller behöfligt för uppfattningen af sammanhanget, har blifvit förbigånget; endast sådana detaljer, som äro utan historiskt värde eller som äro onjutbara för vår tid, hafva blifvit utelämnade. Den sammanställning mellan två berömda män, en grek och en romare, som förekommer hos Plutark liksom äfven den jämförelse mellan de båda, som följer efter lefnadsskildringarna, finnes ej hos den moderna öfversättaren och bearbetaren. Den första nu utkomna delen omfattar uteslutande biografier af namnkunniga greker; de romerska stormännen skola, hoppas vi, komma att skildras i en följande del.

Till läsning i skolorna passar detta arbete särdeles förträffligt. Både det som berättas för lärjungarna under lektionerna och det som af dem inläres efter läroboken af de klassiska folkens historia skall härigenom få färg och lif, ty en bättre källa än Plutarks lefnadsbeskrifningar för kändedomen om lifvet och åskådningssättet hos de antika kulturfolken står väl knappast att finna. Deras uppfostrande betydelse har ju dessutom i alla tider blifvit högt skattad, och vår uppväxande ungdom behöfver ej mindre än förgångna århundradens väckas till entusiasm för den oppoffrande fosterlandskärlek och de dygder, som utmärkte så många af forntidens män. Sådana arbeten som detta äro så mycket mera behöfliga för de unga som de väl behöfva lära sig att läsa och älska allvarlig och instruktiv litteratur, om de ej skola helt och hållet förfläckas af den ytliga nöjesläsning, som i allt för riklig mängd står dem till buds.

Vi hoppas därför att det utmärkta arbete, som nu utgifvits till de ungas tjänst, skall få stor spridning både i skola och hem. Det kan

läsas af ungdom från 12 år. Boken prydes af sju helsidesplanscher efter antika konstverk.

De gyllene böckerna. Kalevala. I ny bearbetning. Af *Elsa Dalström*. Med 10 helsidesplanscher. Pris 2: 25.

Kalevala är föga känd i vårt land. Det är utan tvifvel en ged idé att söka äfven hos oss vinna terräng för dessa äkta uppenbarelser af det finska folkets individualitet, som inspirerat så många af dess författare. Bearbetningen i fråga har stora formella förtjänster. Här och där äro poetiska bitar inströdda, om än mycket sparsamt. Illustrationerna äro förträffliga, de gifva en verklig inblick i finsk natur och finskt folkliif. Men äfven detta arbete lider af bearbetningarnas vanliga fel. Det gifver icke någon hel föreställning om originalverket. För barn är bearbetningen af Kalevala för tung och tröttande och för den verkligt litterärt intresserade ur flera synpunkter otillräcklig. Är detta folkepos i sin ursprungliga gestalt för omfångsrikt, gif oss då endast de vackraste sångerna med den nödvändiga utfyllningen af innehållet i kortaste form på prosa. För barn och ungdom öfver 12 år.

Törnrosens bok. Af *C. J. L. Almquist*. Folkliifsberättelser. Pris 4 kr.

Att Almquists »Kapellet» är en folkkläning af yppersta slag, är allt sedan dess första framträdande allmänt erkänt. Af de här intagna berättelserna är väl »Mälaren» den minst kända, men försvarar till fullo sin plats bland de öfriga och erbjuder här och hvar förtjusande enskildheter, som för nutida läsare föra tanken på Selma Lagerlöf. Huruvida ungdomen fullt uppskattar dessa djuptänkta berättelser, kan möjligen ifrågasättas, men experimentet är i alla händelser uteslutande lofvärdt.

Berättelserna äro sammanförda från Almquist valda skrifter, som för närvarande äro under utgifning.

För barn och ungdom öfver 12 år.

Vilda djur som jag lärt känna af *Ernest Seton-Thompson*. Öfversättning från engelskan af dr *Henning Wendell*. Pris 2: 25.

Att ofvanstående bok hos sina läsare vill väcka kärlek och sympati för djur, därom kan man vara viss, då man ser dr Vendells namn som öfversättare. Det är han som gjort »Vackra Svarten» känd bland så många svenska barn. Dessa »vilda djur» stå dock i vårt tycke vida öfver »Vackra Svarten», ty de uppträda ej med mänskliga tankar och mänskliga talesätt. Nej, förf. har i sitt hemland — Nordamerika — studerat och iakttagit de djurs lif han skildrar, och han har studerat dem — dessa vargar, hundar, räfvar och kaniner — med den allra finaste förståelse. Därtill äger han förmåga att skildra på ett fångslande och intresseväckande sätt. En förträfflig ungdomsbok.

Skogsboda gård af Cecilia Bååth-Holmberg. Pris 4: 50,

Uti inledningen, som författarinnan ställer till svenska föräldrar, säger hon sig tillägna sitt verk åt svenska gossar, under den förhoppning, att genom sin skildring af åkerns, trädgårdens, skogens, djurens och människornas lif, väcka de ungas lust för det sunda landtarbetet och öppna deras ögon för naturens skönhet samt härigenom lägga grund för en fosterlandskärlek af äkta slag. Författarinnan har tänkt, att boken särskildt skulle lämpa sig för högläsning inom familjekretsen och att denna läsning med därpå följande samtal borde kunna gifva anledning till för de unga väckande impulser. Emellertid anser förf., att ett sådant ämne som hennes skulle blifva onjutbart, om det behandlades enbart teoretiskt och i analogi med en vanlig landbrukspraktika. Hon har därför iklädt de lärdomar, hon vill gifva formen af en berättelse om en liten klen stockholmsgosse, som får tillbringa en sommar på Skogsboda gård och där se och lära allt möjligt rörande landtbruk, trädgårds- och skogsskötsel, botanik, husdjurens vård m. m. Huruvida denna form är den bäst valda, därom kunna nog meningarna vara delade. Vi tro, att i vår praktiska tid och med våra af realiteter intresserade gossar hade en lättfattlig och icke af allt för många detaljer tyngd handbok verkat mer tilltalande, så mycket mer som alla uppgifter synas grundade på verklig sakkunskap. Det blir lätt något tråkigt och tröttsamt uti att finna en lärdom förstucken under hvarje den enklaste mening. Förf. hade säkert ändå kunnat inflicka många af de vackra naturskildringarna och de varma väckande ord hon säger om arbetets välsignelse och ära.

Det är emellertid en bok, som andas så mycken kärlek till sitt ämne, och själfva ämnet är så rikt och så fullt af intresse, att vi icke kunna annat än på det lifligaste önska den framgång hos vår ungdom. Hos barn, uppvuxna på landet, lär nog dess framgång vara ganska viss.

Boken är försedd med många vackra och goda illustrationer, som i hög grad bidraga till dess värde. Förf. säger själf, att boken passar för 12—15-åringar.

Riddarsagor efter dikter af *Alfred Tennyson*. I fri bearbetning af *Helga Thorolf*. Pris 2 kr.

Den keltiska sagokretsen om Artur och hans riddare bär vittne om en mäktig fantasi och en glödande känsla hos ett högt begåfvadt folk. Legenderna om Lancelot och Guinevra, om Percival och Gala-had, om den heliga Gral ha också i alla tider burits af en egendomlig trollkraft. De ha vandrat världen rundt och inspirerat många författare och konstnärer. I A. Tennysons romantiska dikteykel, »*Idylls of the King*», förekomma dessa sagor i den mest tjusande omklädnad i denna en den yppersta ungdomsläsning.

I föreliggande arbete är innehållet i dessa dikter återgifvet på prosa. Omskrifningen förefaller att vara gjord med intresse

för ämnet och med god uppfattning. Men kan verkligen någonsin ett dylikt återberättande i prosans form, om aldrig så väl utfördt, gifva full föreställning om innehållet i ett diktverk och om dess skönhet? Kan i själfva verket en svårare förbrytelse begås mot ett poem än att förvandla det till prosa? Om afsikten är att endast gifva de unga en föreställning om innehållet, hvarför då ej låta de gamla sagorna själfva tala i stället för denna *bearbetning i tredje hand*? De skulle säkert i sin ursprungliga skönhet kunna fullt njutas af vår tid — åtminstone med några förkortningar. Eller också: låt oss få en poetisk öfversättning af Tennysons dikt-cykel eller en ny upplaga af den gamla öfversättningen från 1876, som väl nu knappast står att erhålla i bokhandeln.

Från Danmarks medeltid efter Barfod m. fl. af *L. Böös*.
Pris 1: 25.

Vi hoppas, att hvarje lärjunge i skolans mellanklasser skall komma i tillfälle att taga kännedom om dessa underhållande berättelser från Danmarks medeltid, hvilka på ett förträffligt sätt utfylla de något torftiga skildringar ur vårt grannlands historia, hvilka man vanligen bjuder lärjungarna i våra skolor.

Det är Sven Estridsons söners och de stora Valdemareernas historia förf. valt till ämne för sina skildringar. Denna period är, som vi veta, en af de intressantaste i Danmarks historia och utan tvifvel den, af hvilken ungdomen känner sig mest tilltalad.

Förf. har gjort ett godt val ur det rikhaltiga historiska material, som finnes från denna tid och berättar händelserna med lif och fart. På ett och annat ställe skulle kanske berättelsen hafva vunnit på att göras mera detaljerad och dramatisk. Så t. ex. kunde skildringen af musikens makt öfver Erik Ejegod, då han, hetsad till ursinne af skaldens stridssång, dödar ett par af sina män, varit mera utförlig. En och annan folkvisa, hvars innehåll berör någon historisk tilldragelse, skulle också här hafva varit på sin plats. Arbetet är emellertid i sin helhet alldeles förträffligt och passar naturligtvis lika bra till nöjesläsning i hemmen, för ungdom och barn öfver 10 år som till självstudium och i skolan. Det är sådana böcker som denna, ungdomen behöfver till motvikt mot den lätta och ytliga litteratur, som tyvärr utgör lejonarten af det uppväxande släktets läsning.

Kalulu. Prins, kung och slaf. En berättelse från Centralafrika af *Henry M. Stanley*. Pris 3: 75.

Det torde egentligen vara öfverflödigt att yttra sig om denna bok. De föräldrar, som önska gifva sina barn en ny »indianbok» böra vara glada öfver, att Stanley, den store upptäcktsresanden, skrivit denna bok för ungdomen. Han har själf sett och lefvat i det land han talar om, och äfventyren, som skildras, äro ej onaturliga och härresande, som i så många andra äfventyrsböcker. Stanley säger själf i företalet: »Jag har icke berättat några osanno-

likheter». Naturligvis är berättelsen dock något romantiserad. Förf. har dock icke som enbart syfte det att berätta om Afrika, han vill också väcka indignation mot slafhandeln. Han säger, att han skrivit boken för »kloka, klarögda gossar af alla samhällsklasser». Vi äro öfvertygade om att den också skall roa flickor. De böra väl också kunna ha intresse för dylika böcker.

Bland Tennessees klippdalar af *Charles Egbert Craddock* (*Mary N. Murfree*). Öfversättning från engelskan. Pris 1: 25.

Om denna bok är ingenting annat att säga än att den är rolig och skriven med amerikansk humor. Den i grunden redbare och duktige ynglingen Bert upplefver allehanda äfventyr, dock icke af den onaturliga och blöddrypande sorten. Han och hans trofästa lilla syster komma lyckligen igenom alla motgångar och vedervärdigheter. Vi äro öfvertygade om att barn från nngefär 12 år skola läsa den med nöje. Priset är anmärkningsvärdt billigt. Öfvers. är i allmänhet god, men åtminstone för uppsvenskar är »sleket» ett fullkomligt främmande ord.

Genom den försvunna sydpolen. Af *Gustaf Dillberg*. Be-myndigad öfversättning från engelskan af *Disa Törnqvist*. Pris 2: 25.

I prologen till detta märkliga arbete säges det, som det förefaller, på fullt allvar, att dess utgifvare torde lägga ett nytt kapitel till vår jords historia, hvilket skall ställa i skuggan till och med de mest sensationella händelser, som hittills ingått i dess annaler.

Efter en sådan inledning känner man sig helt nyiken och undrar, hvad som komma skall. Men det som kommer är bara tokerier.

Till att börja med få vi veta, att herrarna Georg och Jack byggde sig ett luftskepp af järn. Detta besattes med manskap, Georg blef dess chef och Jack hans närmaste man. Genom att på »naturligt sätt» för ögonblicket upphäfva järnets tyngd lät Georg skeppet »hoppa upp» i vädret. Och så bar det af med en hastighet af åttio engelska mil i timmen.

Resans mål var till att börja med sydpolen, den de snart nog trodde sig ha i sikte. Men se, då de kommo närmare, var sydpolen försvunnen! Någon hade varit där före dem och gräft upp den och stulit bort den.

Där den stått syntes nu en afgrundslig håla eller gång. Naturligtvis måste de undersöka, hvart denna ledde. Och så fattade de det djärfva beslutet att på sitt luftskepp fara ned i hålan.

Efter sjuttio, åttio miles nedstigning kommo de till ett af sydpolens underjordiska riken och därifrån till andra för hela mänskligheten okända trakter. Slutligen kommo de till nordpolen, men där blef deras skepp krossadt mot klipporna och de höllo på än att svälta ihjäl och än att blifva lefvande begrafna i den arktiska

regionen. De blifva dock på underbart sätt räddade och stå vid bokens slut åter på brittisk mark.

De märkvärdiga äfventyr, som luftseglarna upplefde under sina resor, äro allt för vidlyftiga att referera. Språket är rent och godt, fritt från alla simpla grofheter. Men för öfrigt finna vi boken värdelös.

Klosterrofvet i Sko Kloster. Af Vilhelm *Granath*. Med illustrationer. Pris 2: 25.

Berättelsen utgör dels en skildring af Gustaf Vasas öden från det han lyckades komma från Lübeck och till dess han blef konung, dels jungfru Signe Gustafsdotter Sparres och riddar Gustaf Axelson-Lindenkronas kärlekssaga. Rofvet ur klostret af jungfru Signe, hvars fader motsatte sig de ungas förening, har gifvit boken dess titel. Karaktärsteckning förekommer ej mycket af, men boken är rätt underhållande och lättläst med här och där inströdda folkvisor.

Yngste fältkornetten. Af *Jan Ten Bergh*.

Boerfamiljen vid Klaarfontein. Af *O. V. von Horn*.

Tvänne berättelser. Översättning af *Math. Langlet*. Pris 2: 25.

Öfvanstående två berättelser äro inbundna i samma band. Den första af dem börjar med boerkrigets utbrytande och slutar med att berättelsens unge hjälte, den yngste fältkornetten, efter slaget vid Bloemfontein tillfångatages och dör. Inom ramen af dessa båda händelser upprullas den ena taflan efter den andra från krigsskådeplatsen, alla vittnande om boernas brinnande fosterlandskärlek, mod och tapperhet. Deras hat till »rödrockarna», som de kalla engelsmännen, framträder mycket bjärt; och lika tydligt märker man, att författaren af allt sitt hjärta delar boernas känslor för engelsmännen, hvilket torde vara helt naturligt, då han själf är holländare.

Den andra berättelsen »Boerfamiljen vid Klaarfontein» försätter oss omkring sjuttio år tillbaka, nämligen till den tid, då boerna bodde på det område, som nu kallas engelska kapkolonien. Boerna lägo här i ständig fäjd med kaffrerna. Men en kärleksförbindelse mellan en boer och en kaffrerflicka (hvilken förbindelse är mycket romantiskt skildrad) blir slutligen en anledning till rashatets mildrande.

Mot slutet af berättelsen följa vi boerna på deras utvandring norrut, den de år 1835 företogo för att undkomma de engelska kolonisternas välde, och vi se dem grunda Oranjefristaten samt sedan Transvaalska republiken.

Båda berättelserne äro rätt roliga, den sista särskildt intresserande som en kulturhistorisk teckning af boernas seder och lefnadssätt.

Händelserna i den första berättelsen göra dock ett mera lifligt intryck af att vara verkligt sanna och upplefvade.

Boken bör kunna intressera både gamla och unga.

En försvunnen nation. Af *Herbert Hayens*. Från engelskan af *Ebba Nordenadler*. Pris 2: 50.

Rätt ofta ha vi ju anledning till den anmärkningen, att hvad som berättas för barnen är för tamt och för litet händelserikt. Men för dessa brister kunna vi sannerligen ej anklaga den bok vi här ha att annäla. Det vore nog omöjligt att på 263 trycksidor få rum med flera spännande händelser än de, som här bestås.

Det är kriget på 1860-talet mellan Paraguay och de allierade makterna Brasilien och Argentina, som utgör ämnet för berättelsen; och författaren uppehåller sig med förkärlek vid skildringen af Paraguays presidents, Lopez den yngres, grymma och svekfulla karaktär.

Den som berättar är en engelsk yngling vid namn Fred Bannick, hvilken har åtföljt sin onkel till Paraguay, där denne af Lopez ämnade utverka tillstånd att föra sin bror — en sjuklig läkare — ut ur landet. Onkeln, som var bekant med Lopez och en gång hade gjort honom någon stor tjänst, kände sig alldeles viss om hans bevågenhet, men blef på det grymmaste besviken. Lopez, som lättsade sig ej igenkänna honom, sade sig antaga att han var en engelsk konspirator och lät kasta både honom och brorsonen i fängelse samt dömdo dem båda till döden. De benådades dock snart, ty Lopez, som väl visste, att Freds onkel var en skicklig ingenjör, tvingade honom att leda arbetet i löpgrafvarna, där han väl behöfdes. Fred jämte onkelns betjänt — bokens pajazzo — blefvo insatta i den stridande armén ochingo utstå de rysligaste vedermödor.

Efter hundratals genomgångna lifsfaror och äfventyr af alla slag, lyckades dock onkeln vid krigets slut att med sina båda följeslagare samt sin nu döda broders änka och dotter komma lyckligt hem igen. Och naturligtvis blef den unga kusinen Freds ljuftva lön för alla hans med så mycket hjältemod utståndna lidanden.

Händelserna äro liffullt och bra berättade. Boken kommer helt visst att af halfvuxna gossar — och hvarför ej äfven flickor — läsas med nöje såsom en nära släkting till de kära indianböckerna.

När ankaret föll. En julberättelse. Af *G. Aagaard*. Öfversättning från norskan af *S—e W*. Pris 0: 60.

En gammal sjömans död, som skildras på bokens sista sidor, är anledningen till titeln. För öfrigt är den lilla berättelsen inte alls sorglig utan snarare tvärtom.

Författaren börjar med den bekännelsen, att han är förälskad. Sedan följer en liten skämtsam definition på ordet förälskad och därefter en ganska fin och originell beskrifning på förälskelsens föremål. Och föremålet är hafvet. Allt ifrån barndomens dagar har hafvet ägt hans kärlek — en kärlek, som aldrig förkolnat.

Näst efter hafvet älskar han »dess barn» — sjömännen; och det är med några typer för trohjärtade, fromma gamla sjöbussar, som vi sedan få göra bekantskap.

Vi få vara med om en julfest i Pensacola, tillståld af prästen och hans familj för de skandinaviska sjömän, som där lagt till under julen. Såväl gästernas som värdfolkets enkla, oskrymtade gudsfruktan ger en kristligt allvarlig prägel åt den högtidliga festen, men på samma gång råder där en ganska glad stämning i följd af sjömännens fröjd och breda humor vid mottagningen af alla julfärvorna med deras skämtsamma påskrifter.

Boken är tillägnad »våra käcka sjömän», och sannolikt är den skriven i syfte att väcka intresse hos både gamla och unga för sjömännen och deras julglädje. Och vi hoppas, att den ej kommer att förfela sitt mål. Man kan med sanning säga, att den är en vacker liten bok med en enkel och sund religiös tendens.

Äfven ungdom från ungefär 14 år bör kunna läsa den med intresse.

Din broders blod. En berättelse om de kristnas lidanden i Armenien. Af *M. v. O.* Öfversättning från tyskan. Pris 1: 75.

En gripande och allvarlig skildring af de lidanden, hvilka de olyckliga armenierna hade att utstå af turkarna 1895. Berättelsen bär alltigenom prägeln af trovärdighet, har stark lokalfärg och synes vara skriven af någon, som är väl förtrogen med förhållandena. Stundom blifva skildringarna bloddrypande, men det ligger i ämnets natur, och de äro oaktadt detta gjorda med rättvisa och finkänslighet.

För barn passar boken ej, men för allvarlig och mogen ungdom rekommenderas den.

Jem och Rudolf. Af *O. V. Caine.* Öfversättning af *Ebba Nordenadler.* Med illustrationer. Pris 2: 25.

Boken utgör ett slags fortsättning af samme författares »Inför Napoleon» och behandlar tiden för Napoleons flykt från Elba och hans återkomst till Paris. En hel del historiska personligheter förekomma i boken, som utmärker sig för lättlästhet och ett värdadt språk. Illustrationerna äro medelmåttiga.

Torde intressera läslysten ungdom från omkring 14 år.

Sagor och berättelser från Alhambra. Af *Washington Irving.* Öfversättning af *O. V. Ålund.* Pris 2: 75.

Denna välbekanta bok utgifves nu i en ny upplaga och med fina, tilltalande teckningar. Boken, af hvilken några berättelser plägat läsas i skolorna, hör ju till »standard works» och rekommendation är således öfverflödig. För dem af ungdomen, som icke knogat igenom boken som öfversättningsöfning, torde skildringen af

Granada och de moriska sagorna vara mycket intressant som nöjesläsning.

Stackars Jack. Af *Kapten Marryat*. Öfversättning af *Anton Blomberg*. Med illustrationer. Pris 3: 75.

En sjöroman af Marryat plägar ju utgöra en rolig läsning för äfventyrslysten ungdom, särskildt för de pojkar, för hvilka sjömansyrket hägrar som ett härligt mål. En slags mättnad för dylik hunger erbjuder ju denna bok, men den andliga behållningen torde blifva mycket ringa. Boken förefaller föråldrad, förhållandena passa ej alls in i våra, och stackars Jack har en så onaturlig moder, att hvarje svensk gosse bör vara tacksam att icke vara i hans kläder. Illustrationerna äro ganska underhaltiga och språket lider af svåra öfversättningsfel och osvenska uttryck. På måfå må anföras: När hon tog en *passage* (= för öfver); min fader fortfor att *puffa* (= röka); *det är det* (= jäså); *sjömansmaten*, felaktig och vilseledande öfversättning af det engelska ordet *mate*, och till slut det lika obegripliga som öfverraskande uttrycket å sid. 4 »*hon bölade under kläderna efter mera betäckning*». Exempler på dylika oriktiga, vårdslösa uttryck kunde mångfaldigas, men de anförda må vara nog. En dylik af öfversättningsfel vimlande bok är ingen vinst för ungdomslitteraturen.

»**Buffalo Bill**», den siste store gränskrigaren, öfverste **W. F. Cody's** lefnadsöden. Af *Helen Cody Westmore*. Öfversättning af *Karin Jensen*. Med 18 illustrationer. Förord af *Seved Ribbing*. Pris 2: 75.

Det är den beryktade Buffalo Bills lefnadsöden, som här af hans syster skildras. Vi följa honom alltifrån den tid, då den åtta-åriga modige amerikanske gossen Will Cody möter sin förste indian, till den stund, då Buffalo Bill — så kallad, emedan han en tid var anställd i ett bolags tjänst såsom buffeljägare — åter befinner sig sitt fosterland efter sitt långa triumftåg i Europa, där han med det lefvande material han dit medfört, förevisat en trogen bild af lifvet i »Vilda Västern».

En mera spännande, verklighetstrogen och intressant skildring kan knappast bjudas läslysten och äfventyrsbungrig ungdom. Faror af olika slag förekomma på snart sagdt hvarje sida i boken, och Buffalo Bills oförskräckthet och fintlighet uti dessa skall säkert med en rysning full af tjusning följas af bokens läsare. Och samtidigt ha de fått en verklighetsbild af lifvet i den vilda västern, sådant det var, då indianerna ännu voro okufvade, och sådant det nu är. Skildringen af ej blott den modige och beryktade mannen utan ock af den ömme sonen och brodern, den kärleksfulle fadern William Cody är gjord med en systems kärleksfulla sinne.

Öfversättningen är utmärkt, illustrationerna goda och priset särdeles billigt i förhållande till hvad som bjudes.

Rekommenderas varmt såsom julgåfva åt ungdom från ungefär 12 år.

Kaskelotten. En hvalfångares världsomsegling af *Frank T. Bullen*. Förste styrman. Öfversättning från engelskan af *Louise Arosenius*. Pris 3: 75.

Boken har som ett sorts företal ett litet bref från Rudyard Kipling, hvaruti denne säger sig aldrig hafva läst något, som går upp emot dess utomordentliga hafsmystik, kallar den för storartad och säger den innehålla äf stoff nog till fem böcker. En sådan inledning af en sådan man, borde vara till rekommendation. Dock måste vi erkänna, att af här ofvan anförda omdöme är det nog egentligen slutorden om stoffet, som kunde fylla fem böcker vi helst underskrifva. Ty lång är boken onekligen. Nära 400 sidor segelbeskrifning och omkring 50 st. hvalar, som fångas under temligen likartade förhållanden, det blir nästan för mycket af det goda. Detta är skada, ty boken är annars mycket intressant med alla sina egendomliga detaljer om lifvet ombord i en hvalfångare, om hvalarna och deras lefnadssätt samt om beredningen af den dyrbara spermacetti-oljan. Mycket vackra och fina naturskildringar finnas det äfven. Stilen har en viss tilltalande enkelhet och trovärdighet; skada blott att öfversättningen på sina ställen är mycket illa gjord. Sjömansternerna äro i många fall alldeles oriktigt återgifna, att »handa», antagligen af det engelska »to hand», är intet svenskt ord, och att tala om en kapten, som med sin bössa levererar dunder-slag, är mer originellt än egentligen vackert.

Boken torde passa för gossar öfver 14 år.

Panterjägaren Bombonnel. Hans jakter och äfventyr, berättade af honom själf. Pris 2 kr.

Boken innehåller utdrag ur panterjägaren Bombonnels dagboksanteckningar, däri han på ett lifligt sätt skildrar sina jakter i norra Afrika. Här finnas många spännande episoder, men äfven många beskrifningar öfver hans hänsynslösa grymhet mot djur, särskildt dem han begagnar som lockbete för pantrarna. Dagboks-författaren gör personligen ett mycket osympatiskt intryck, han förefaller egenkär, grym och osann. Han synes oss icke, oaktadt sitt obestridda fysiska mod, vara något godt sällskap för våra gossar och kan därför ej rekommenderas.

Max och Moritz. En historia i sju pojkstreck af *Wilhelm Busch*. Efter tyskan af *Alceste*. Pris 2: 50.

Litet hvar af oss äldre minnas nog ännu hur mycket nöje Busch beredde oss i vår barndom och ungdom, och därför hälsa vi med glädje den nya och försvenskade upplaga af en del af Buschs karikatyrer, som utkommit till denna jul. Vi måste medgifva, att vi

på senare år blifvit bortskämda med dylika böcker, som i konstvärde stå mycket högre än det som här bjudes oss, men öfver nästan allt hvad Busch gjort hvilat ett drag af sådan sann och omedelbar humor, att man lägger bort jämförelserna och i stället bara har roligt. Bilder och text äro väl afpassade efter hvarandra, och verberna smyga sig lätt in i minnet, en sak som alltid roar våra småtingar. De kunna gerna få den redan vid sex års ålder men vi tro att far och mor och de stora syskonen kunna ha lika mycket nöje af boken som de små.

Marian. Mestisflickan. Bearbetning för ungdom efter kapten *Mayne Reid*. Pris 3: —.

Old Shatterhand och de tyska utvandrarne. Berättelse från Mexiko af *Karl May*. Öfversättning från engelskan af d:r *P. Hallström*. Pris 3 kr.

Präriens son. Berättelse från amerikanska västern af *Arthur Paterson*. Öfversättning från engelskan af *H. Östberg*. Pris 3 kr.

Med Rödskinn på krigsstråt af *S. Walkey*. Pris 2: 25.

Bearbetning för ungdom står det på *Mayne Reids Marian*, men denna bearbetning är gjord till tyskan och denna i sin ordning öfversatt till svenskan. Det måste betecknas som ytterst olämpligt att bearbeta ett arbete af en redan förut så pass populär författare som *Mayne Reid*, dock får detta förfaringssätt skrivas på den tyska bearbetarens syndaregister. Men på den anonyma svenska öfversättarens måste uppföras, att han föredragit den tyska bearbetningen framför det engelska originalet. Boken måtte från början varit ovanligt rolig, efter som den ännu, oaktadt all misshandel, kan väcka ett visst intresse. Den är för öfrigt försedd med illustrationer, som söka sin like i fulhet.

Old Shatterhand utgör fortsättning på den till förra julen utkomna *Old Shatterhand och Yumaindianerna*. Vi hade om denna tillfälle att anmärka, att den saknade slut, om årets *Shatterhand* kan en motsatt anmärkning göras. Den saknar nämligen början, åtminstone måste vi bekänna, att flera af de personer och många af de händelser som funnos omtalade i den förra boken för oss försvunnit i glömskans natt. Med sina hardt när oräkneliga händelser, alla hvarandra tämligen lika och de flesta skäligen obetydliga, är boken rätt tung att läsa. Öfversättning och typografisk utstyrelse äro mönstergilla.

En rolig och därtill väl skriven bok är däremot *Präriens son*. Där finnas många spännande händelser, och människorna äro verkliga och naturliga. En viss portion kärlek är ju med i spelet, och som detta ej alls roar mindre barn, torde boken bäst lämpa sig för åldern öfver 14 år.

Riktigt rolig är också *Med rödskinn på krigsstråt*. Det är en

spännande äfventyrsbok, som dessutom innehåller flera verkligt lustiga episoder. Den lilla muntra husarofficern Jack Lovelace är en så rolig och originel typ, att han säkert kommer att tillvinna sig många vänner och beundrare.

Just så — historier. Af *Rudyard Kipling*. Öfversättning från engelskan af *H. Flygare*. Med illustrationer af författaren. Pris 3 kronor.

Det är alltid med en känsla af glad förväntan man tar en ny bok af Djungelbokens författare i sin hand. Den säregna doft, den oefterhärmliga blandning af fantasi och verklighet, som göra Kiplings arbeten till något enastående, finnes i denna bok i rikt mått. Samlingen innefattar tolf historier, alla i sitt slag utmärkta. En del af dem äro fantastiska förklaringar öfver uppkomsten af elefantens snabel, kamelens puckel, noshörningens veckiga hud, leopardens fläckar. Berättelser sådana som »Hur det första brevet blef skrifvet», »Huru alfabetet blef uppfunnet» äro pärlor af fantasi-rikedom och originalitet i framställningen. Till hvar och en af berättelserna hör ett litet poem och af författaren egenhändigt gjorda teckningar, försedda med muntrande förklaringar.

Kipling kallar boken »berättelser för små barn» — det är därför ej rådligt att sätta någon åldersgräns, men de skola roa gamla fullkomligt lika väl som de unga. Öfversättningen — en svår sak, då det gäller Kipling — är ledig och god.

Boken rekommenderas varmt såsom präktig julgåfva.

Petter Napoleon. En pojkhistoria. Af *Bernt Lie*. Öfversättning af *Richard Melander*. Pris 2 kr.

Petter Napoleon heter ju egentligen bara Petter, men har fått tillnamnet Napoleon i anledning af sin stora, gränslösa kärlek och beundran för Napoleon I. Petter är för öfrigt en ovanligt rar liten pojke, käck och manhaftig, varmhjärtad och tänkande och just lagom full af ödygd för att vara en riktigt treflig gosse. Hans lif först ute på sommarnöjet och sedan i skolan med kamraterna är skildradt med en liflighet och en friskhet, som äro i hög grad fängslande; man får det intrycket att Bernt Lie måtte vara god vän och bekant med lilla Petter, för att kunna gifva oss hans bild så klar och lefvande. Petters syster Kata är också rolig och väl träffad, men Petter själf har nog stått författarens hjärta alldeles särkildt nära.

Vi ha bara en anmärkning att göra mot Petter, han är väl ogenerad i sitt tal och sitt sätt mot gammalt folk, men äfven i detta fall sympatiserar han med förf., som äfven han ibland har ett mycket ogeneradt sätt att uttrycka sig.

Frånsedt denna lilla anmärkning, tycka vi mycket om både boken och lille Petter själf och äro säkra på att våra barn komma att göra detsamma. Dock tro vi att de böra vara omkring 12 år, innan

de kunna rätt uppskatta den. Öfversättningen af Richard Melander är särdeles ledig och väl gjord.

Peder Most. En duktig pojkes historia. Af *Walter Christmas*. Bemyndigad öfversättning från danskan. Pris 1: 75.

Peder Most och hans goda vän Fritz, två danska pojkar om 14 år, få en sommar medfölja ett fartyg från Svendborg. De lida skeppsbrott i Spanska sjön, men blifva räddade ombord på en gammal spansk ångare med den mest egendomliga besättning och få åtfölja denna till Venezuela, dit den går med krigskontraband till de upproriska. Här rymma gossarna från fartyget och komma efter många äfventyr helbregda hem igen. Naturligtvis ha de under hela tiden uppfört sig mycket duktigt och bra, men inte bättre än hvad de flesta raska gossar nog i verkligheten kunnat komma ut med.

Boken är väl skriven och särdeles fängslande och komma säkert att i hög grad intressera ungdomen, såväl gossar som flickor. Den torde bäst passa för åldern omkring 12 år.

Grankottarna. En pojkbok. Af *Karl-Erik Forsslund*. Med illustrationer. Pris 2: 75.

Harald och Hejmer, »Grankottarna», äro två hurtiga, lefnadsfriska gossar, som ingått ett trofast vänskapsförbund. Boken skildrar i kraftiga färger deras lif i staden och på landet, i hemmet och i skolan. Af hjärtans lust hänge de sig åt lekar och idrotter af alla slag. Och hvilken öfverflödande repertoar! Den mest vidt-sväfvande pojkfantasi kan här finna sitt lystmäte. »Grankottarna» leka igenom de böcker de läst. De resa »Till jordens medelpunkt», de äro med Gustaf Vasa i Dalarne, med Robinson på hans ö, o. s. v. i ständigt omväxling. Här och där träffar man stämmingsfulla naturmålningar. Det hela berättas med fart och friskt humör, och man håller riktigt af de duktiga pojkarna trots alla deras upptåg. Hvad man kunde anmärka är den väl starkt docerande tonen, men denna svaghet genomgår nästan allt hvad denna författare skrifer.

Boken passar för 10- å 12-åringar.

Uppåt eller familjen Percy. Af *E. Prentiss*. Öfversättning af C. A. Pris 2: 50.

Hela denna ganska digra bok handlar nästan uteslutande om en enda familj — familjen Percy, hvilken består af farföräldrar, föräldrar och sju barn. De två äldsta barnen — en gosse och en flicka — äro satta i hvar sin skola i New York, och det är brev-växlingen mellan dessa barn och deras föräldrar och syskon, som utgör en dryg del af bokens innehåll. Dessa bref äro visserligen så vackra och uppbyggliga som möjligt, äfven de nästan felfria barnens; men nog kan man befara, att de elfva-tolfåriga barn, för hvilka boken tycks vara skriven, möjligen tröttna vid det myekna talan-

det. Barn tycka nog i allmänhet mer om händelser, som tala för sig själfva. Men i hela den långa boken händer just ingenting mer än att syskonen få mässling och lillebror dör.

Beskrifningen på barnens lif i det utmärkta hemmet samt på deras ofta lustiga prat med hvarandra kommer dock helt visst att vara bokens läsare. Vi vilja särskildt nämna den rätt roliga scenen, när de små gossarna Rio och Lio efter lillebrors död göra upp sitt testamente för den händelse att de också snart skulle komma att dö.

Arturs hustru. Af *Charlotte M. Yonge*. Fri öfversättning från engelskan af *Signild Wejlding*. Pris 4: 75.

Denna bok från det engelska originalet »Heartsease» utgör n:o 6 uti det bibliotek af gamla ungdomsböcker i nya upplagor, som under de senare jularna utkommit, och torde för den äldre generationen vara nästan lika välbekant som Stora vida världen, Lykttändaren, Arfvingen till Redelyffe m. fl. Till dessa sluter sig ofvannstående bok värdigt såväl till ton som innehåll.

Vid bokens genomläsning erfar man samma känsla, som då man återvänder efter en lång promenad i en vacker och välkänd trakt. Ingenting märkvärdigt har hänt under densamma, inga spännande äfventyr ha mött en, vägen har varit sig lik, och man återvänder till och med litet trött af dess längd. Men den rena luften, naturens lugna frid ha skänkt trötta nerver och ansträngd hjärna ny kraft, sinnet har kommit i jämvikt, och oakadt enformigheten i de välbekanta ställena har man njutit och känner tröttheten efter promenaden endast behaglig. Så ungefär känns det, när man lagt ifrån sig denna bok med sina 599 sidor.

Innehållet torde vara alltför välbekant för att behöfva mer än antydast. Hjältinnan, den nygifva 16-åriga (!) Violet är en typ af blyghet och vek, drömmande blidhet, men innerst besitter hon en moralisk kraft, en förmåga att handla rätt och att i detta afseende inverka på mycket bestämdare och äldre personer, en egenskap vi skulle önska finnes icke endast i romaner utan litet mer i det dagliga lifvet. Säkert, ehuru omärkligt, vinner hon härmed sin mans familj och blir till slut, hvad bokens engelska titel antyder, familjens »hjärtetröst».

Hemvärld och skollif. Skildrade för de unga af *Hanna Frosterus Segerstråle*. Pris 2: 50.

Författarinnan till ofvannämnda bok har förut gjort sig känd och mycket omtyckt af de mindre barnen genom sin berättelse Klöfverbladet på Gammalgård, hvaraf andra upplagan nyss utkommit. Hon bjuder nu här de något äldre barnen på en lika god och underhållande skildring af några trefliga ungdomars hem och skollif i vårt grannland Finland.

Rektor Ek och general Falkenberg bo i samma hus i Helsingfors. Deras barn äro goda vänner, och de ha af sina utmärkta för-

äldrar fått en omsorgsfull uppfostran, men hafva ändå åtskilliga fel och brister att strida emot. Vi tro, att hvart ofördärfvadt barn skall kunna känna igen sig i någon af de typer för snälla men ändå ofullkomliga gossar och flickor, som här äro tecknade.

Tyvär torde de också känna igen de mindre snälla skolkamrater, som söka förleda sina vänner till dumma och dåliga upptåg. Rektorns son var en gång nära att taga skada af en sådan kamrats menliga inflytande, men räddades i tid af sin vaknande rättskänsla.

I fröken Bergenskölds flickskola, där generalens och rektorns flickor få undervisning, intages också en fattig landtflicka vid namn Emma Ström. Till en början får Emma af sina mera ytliga kamrater lida mycken smälek för sina tarffiga kläder och sitt landtliga skick. Men snart upptäcks det, att hon är den mest begåfvade flickan i hela klassen. Härigenom uppväcks de sämre kamraternas afund, hvilket blir anledning till åtskilliga små konflikter i flickskolan. Berättelsen har en allvarligt moralisk tendens men är alls inte tung eller predikande.

Med afseende på språket skulle man kanske kunna anmärka, att några af oss svenskar okända ord och talesätt förekomma, men då författarinnan är finska, torde detta vara ganska naturligt. Stilen är för öfrigt mycket god och ledig.

Vi kunna med allt skäl rekommendera boken till 12—13 åriga gossar och flickor.

Stugornas vän. Berättelser af *H. Frosterus Segerstråle*. Första samlingen. Pris 1 kr.

Själftva titeln angifver ju bokens syfte. Den vill nämligen vara en vän i de fattigas stugor. De flesta af de barn, som här skildras, kunna tjäna till förebilder för barn af alla klasser, ty de äro så lydiga, så plikttrogna och så själfuppoftande, att man nog undrar emellanåt, om sådana mönsterbarn verkligen finnas till.

Själftva händelserna i dessa berättelser äro mycket litet spännande, men författarinnans talang att berätta sympatiskt ger ändå en viss stämning åt de små rörande teckningarna ur de fattigas lif.

Vi skulle blott vilja fråga förf., hvarför den vän, som hon så vänligt skickar ut till barnen i stugorna, är så gruffigt allvarsam. Skulle inte vännen kunnat berätta något roligt också, som varit upplifvande för de på yttre glädjeämnen så fattiga små barnen? Men kanske blir nästa samling hållen i en något gladare tonart.

Den lilla boken lämpar sig till julgäfvor åt barn från 10—12 år.

Trohet i det lilla. Tre berättelser af *M. v. O.* Öfvers. från tyskan af *E. W—n*. Pris 1:25.

Den första och den sista af dessa berättelser visa, att allt för stränga eller nervöst otåliga föräldrar icke blott gå miste om sina barns förtroende utan att de äfven inleda barnen i frestelse att af

fruktan för straff och häftiga bannor dölja sina felsteg och narras för sin omgivning. Här framhålles också, hur mottagligt barnahjärtat är för kärlek samt att således det bästa uppfostringsmedlet är att själf visa kärlek samt att först och främst leda barnen till all kärleks källa.

Bokens titel har mest afseende på den mellersta berättelsen, hvilken betonar den sanningen, att glömska af löften man gifvit eller af dagliga plikter icke får räknas som ett ursäktligt litet fel utan rätt och slätt som brist på trohet i det lilla.

Händelserna äro lifligt skildrade och bokens sens moral är sund och god. Men barn skulle kanske af 1:sta och 3:dje berättelsen få den föreställningen, att all stränghet mot dem är fullkomligt otillbörlig. Vi vilja därför rekommendera denna bok åt föräldrarna hällre än åt barnen.

Fyra kusiner af Dikken Zivilmeyer. (Inger Johanne). Öfvers. från norskan af *Hellen Lindgren*. Pris 1: 75.

Inger Johanne är de norska skolflickornas favoritförfattarinna. Genom det numera moderna sättet att utforska hvad skolbarn läsa på egen hand, har det i en högre flickskola i Kristiania visat sig att 71 procent af lärjungarna läst Inger Johanne. Hon står främst på flickornas lista liksom Bernt Lie på gossarnas. Detta är ej heller underligt. Inger Johannes böcker äro friska, roliga och varm-hjärtade. Af dem, som öfverflyttats till svenska, sätta vi denna främst. Men den borde läsas på norska — den förlorar något af sin friskhet och ursprunglighet vid öfversättningen, huru omsorgsfullt denna än är gjord. Boken är ej skriven för småbarn, som ännu kunna vara så pass osäkra i läskonsten, att det norska språket kan verka förvirrande på det svenska, utan för barndomens »medel-ålder»^{*)}. Men nu finnes den en gång på svenska och kommer helt visst att också läsas med begärlighet af svenska skolflickor. De fyra kusinernas mormor, den gamla frun på Blomdala, finner lifvet tomt och ensamt och bjuder därför sina fyra barnbarn till sig. De fyra kusinernas karaktärer äro utmärkt tecknade, d. v. s. man lär känna dem under deras lif på Blomdala. Vi kunna dock ej annat än finna att den stackars »storstadsflickan» Ebba är något öfverdrifvet tecknad; hon uppträder med bra många ytlighetsattribut: solfjäder, krustång, cigaretter, romaner, eleganta toaletter etc. etc. Hon är dock ej mer än 14 år. Hvad nu mormor själf angår, så

^{*)} Vi anse oss skyldiga omtala, att i det norska originalet är bokens »bête noire», den 14-åriga Ebba, *svenska* (Hennes mor är nämligen gift i Stockholm). Då man vet, att Inger Johanne hittar vägen till de flesta norska skolflickor, kan det ej annat än sára och bedröfva oss att en svensk flicka framställes som en typ af ytlighet och flärd i motsats till de präktiga norska flickorna. Lyckligtvis känna vi norska flickor, som kämt indignation öfver skildringen! Vi kunna ej hindra oss från att undra, om förf. känner svensk ungdom.

såga vi blott: gör bekantskap med henne, den präktiga origiella och så hjärtgedoda gamla damen — hon förtjänar det.

Äfven i denna bok är det norska ordet »smaapiger» återgifvet med småflickor i st. för blott med »flickor». Sid. 51 får man t. o. m. läsa om »de stora småflickorna» i skolan. Ordet »kjole» betyder klädning och ej kjol.

Då mor var liten af Ågot Gjems Selmer. Från norskan. Pris 2: 50.

Den sedan i fjol välbekanta norska författarinnan berättar denna gång för sina barn minnen från sin egen barndom. Vi veta ju alla, att »mor» kan ej berätta något roligare — detta att mor en gång varit liten och gått i skola och varit odygdig, ja, t. o. m. olydig — allt detta är den roligaste af alla sagor. Och »Mor» berättar så enkelt och trovärdigt, att vi alla både stora och små gärna lyssna. Och fastän ju mor är ung och barnen små, ha dock tiderna hunnit förändras så pass mycket, att många af de upplefda händelserna äga nästan »kulturhistoriskt» intresse. Hvilka storstadsbarn kunna väl tänka sig en skola som jungfru Bakkes, där det t. ex. kunde hända, att man blef utkallad och bjuden på choklad i köket under förevändning att skomakarn skulle ta mått till skor? Då man vidare läser en del roliga skolhistorier, kan man ej hindra sig från att vid ett tillfälle dra på munnen och tänka: är detta nödvändigt för att göra berättelsen liffull? Vidare berättar mor om eldsvåder, utfärder och lekkamrater och allt som roar barn. Ett bland de roligaste kapitlen är »då jag bröt nyckelbenet». Sedan värsta svedan var öfver, säger mor att hon hade det riktigt härligt. Hon var nummer ett i huset och lefde i ett ständigt öfverflöd af saft och vatten, hallonkarameller och bagar Gundersens finaste kolerakakor — och så en rad besökande för att höra efter hur patienten mädde. Det var något för en liten flicka!

I år liksom i fjol har förf. till afslutning på sin bok ett mycket »belärande» kapitel. I år är det en liten afhandling om konst. Detta kapitel heter »det roligaste af allt» — men däri tro vi knappast, att de läsande barnen skola instämma. Den öfverskriften hade de nog satt öfver något af de andra kapitlen. För barn af omkring 10—12 års ålder.

Svag men dock stark. En berättelse ur lifvet. Af *L. Eberhard*. Öfversättning af *E. W—n*. Pris 1: 50.

Äfven om vi ej af författarnamnet kunde förstå, att detta arbete är af tyskt ursprung, skulle vi snart märka det på hjältinnans änglarena karaktär och hjältens utomordentliga ädelhet. Att de äro felfria dessa bokens hufvudpersoner — han och hon, som älska hvarandra — vore alldeles för litet sagt, man kan ej ous spåra den minsta skymt af en brist hos dessa öfveränglar.

Här i Sverige är det nog så pass ondt om dylika fullkomliga

heter, att sådana ej på oss verka som naturliga människor med kött och blod, när vi ibland träffa på dem i de tyska romanerna. Öfversättningen är gjord med mycken omsorg.

Rent guld. Af *Emma Marshall*. Öfversättning af *Anna Lybecker*. Pris 1: 75.

En rik och förnäm mans ende son gifter sig utan faderns tillåtelse med en fattig men ädel och skön prästdotter. Fadern förskjuter sin son och vill ej kännas vid hans familj, inte ens när sonen är död och hustru och barn lämnade i stor fattigdom. Men då sonhustrun ej har någon annan utväg än att i sin nöd bönfalla om sin svärfaders hjälp, bestämmer han sig slutligen för, att adoptera hennes yngste son, den nioårige Roland. Detta barn vinner farfaderns kärlek, uppmjukar hans hårda hjärta och blir anledningen till en fullständig försoning mellan farfadern och hans närmaste.

Vid tretton års ålder får Roland sin högra arm afskjuten vid jakt. Denna pröfning förädlar hans förut så ädla karaktär liksom guldets renas i degeln.

Detta är anledningen till titeln. Boken kan rekommenderas som en mycket händelserik och roande nöjesläsning för barn öfver 10 år.

Ensam. Af *Amy le Feuvre*. Öfversättning från engelskan af *Xelty*. Pris 2: —.

Äfven för 2 å 3 år sedan riktade Amy le Feuvre vår bokmarknad med en god liten barnbok, som bar det mycket egendomliga namnet »Förgjordade söner». Här skildras på ett tilltalande sätt, hur en liten flicka genom sin i hög grad naiva men ändå rena och klara uppfattning af andliga ting omedvetet verkar väckande och förädlande på de äldre.

Vi återfinna nu i »Ensam» samma tema med mycket nätta variationer.

Lilla Betty har två äldre och två yngre syskon. Två och två af dessa hålla tillsammans, och Betty, som till sin stora bedröfvelse är »udda», — som hon uttrycker sig, — känner sig ensam midt i syskonringen. Hon vänjer sig därför vid att tänka och fundera, särskildt öfver andliga ting, mer än vanligt är vid 8 å 10 års ålder. Och så blir hon genom sitt fullkomligt barnsliga men ändå så rörande kristliga allvar andra till stor välsignelse, utan att själf ana det. Liksom hjältinnan i förra boken, så missuppfattar också liten Betty allt som oftast den rätta betydelsen af vissa ord och uttryck och tyder dessa efter sitt eget hufvud; och hon gör detta på ett så lustigt sätt, att boken därigenom blir riktigt rolig.

Detta oaktafdt tro vi ej, att den kan senteras af Bettys jämnåriga. Författarinnan har kanske heller aldrig menat att skriva för små barn utan endast om små barn för något äldre. Åt dem

kunna vi med nöje rekommendera dessa rätt originella små teckningar ur barnavärlden.

Öfversättningen är i allmänhet god. Men lilla Bettys näpna naivité framträder dock ej alltid i en så naiv form, som man skulle önska.

Haralds brud. Berättelse af *A. L. O. E.* Öfversättning från engelskan. Pris 3: —.

Man skulle väl kunna tänka, att en penna, som varit brukad under så många tiotal af år som *A. L. O. E.*s snart kunde vara färdig att för alltid bli bortlagd. Men »Haralds brud», författarinnans senaste roman, ger oss ingen anledning till en sådan tanke. Vi skulle tvärtom vilja säga, att den är roligare än något af hennes föregående arbeten.

Den gamle aktade missionären har också för denna bok valt ett ämne, som hon om någon bör vara vuxen att behandla. Det är nämligen en missionärsfamiljs lif i Indien hon här skildrar.

Haralds brud är en mycket äskvärd men bortskämd ung engelska, som endast af kärlek gifter sig med den unge nitiske missionären Harald Hartley utan att på förhand kunna sätta sig in i det lefnadssätt och de plikter, som vänta henne.

Vi få först vara med om den nygifta hustruns ankomst till den tarfliga missionshydda, som skall blifva hennes hem, och sedan om de svårigheter den stackars lilla damen har att öfvervinna, innan hon kan blifva en någorlunda lämplig hustru åt en fattig missionär. Och dessa den unga lilla fruns strider och segrar äro skildrade med en sådan glädlig friskhet, att de borde kunna intressera både unga och gamla.

Meningen med boken är dock ej endast att roa. Den vill äfven gifva de utanför stående en allvarlig inblick i missionslivet och särskildt påpeka för dem, som mera på grund af ett romantiskt lynne än af verklig kallelse, vilja ägna sig däråt, hvad det innebär att vara missionär eller missionärs hustru.

Vi rekommendera varmt denna goda och intresserande bok åt både gamla och unga.

Doktors nièce. Af *Eliza F. Pollard.* Läsning för unga flickor. Från engelskan af *Ebba Nordenadler.* Pris 2: —

En romantisk berättelse från tiden strax före och strax efter den förste konsulus återkomst från Egypten. Hjältinnan är, med sitt sköna yttre och sitt alltid lika försakande och kärleksfulla sinnelag, hardt när fullkomlig. Hon uppfostras, omedveten om sin höga börd, i stor landtlig enkelhet hos sin fosterfader, en akthingsvärd bydokter i Bretagne, och hans hustru. I närheten af deras hem ligger ett gammalt slott, hvars forne ägare, markis de St Croix, för ej så många år sedan blifvit jämte sin familj mördad i ett pöbel-

upplöpp. Efter fosterfaderns död söker den unga flickan plats såsom lärarinna hos de nuvarande innehafvarna af slottet, dels för att förtjäna sitt eget bröd och dels för att vara i stånd att skaffa sin goda fostermor en ko och mera sådant, som var behöfligt i det lilla hushållet. Mycken försmädelse får hon utstå från ett par af uppkomlingsfamiljens medlemmar, men hon är tålig och får till belöning, att det inom kort uppdagas, att hon är dotter till den mördade markisen, samt att hennes mor ännu lefver och har tagit sin tillflykt i en grotta uppe bland bergen, omgifven och skyddad af en handfull rojalistiska upprorslystne, som där ha sitt tillhåll. Dottern, som begifver sig ditupp för att vårda sin sjuka mor, finner där äfven en ung ädling, hennes blifvande make, hvilken under de svåra tiderna emigrerat, men ej uthärdat att lefva utom fäderneslandet, utan föredrager att hålla sig dold i bergstrakterna.

Ryktet om Napoleons generositet uppmuntrar dem att åter våga sig fram bland människor, de återfå sitt stamgods och lefva lyckliga.

Boken är ganska underhållande och förvränger ej ondt och godt. Den har ju ock en — om än liten — historisk botten och kan kanske locka några ungdomar att grundligare än i den kan ske, försöka på annat håll med säkrare källor sätta sig in i de historiska förhållanden den vidrör.

Peggy i prästgården. Berättelse för unga flickor. Af *Jessie Mansergh*. Öfversättning af *E. Silfverstolpe*. Pris 2: 25.

Nya hemmet. Berättelse för unga flickor. Af *S. M. Callwell*. Öfversättning af *E. Silfverstolpe*. Pris 2: 25.

Dessa båda böcker ingå såsom nr 30 och 31 i serien »Nytt bibliotek för barn och ungdom». Det förefaller oss, som om den första af dem bjöd på ett temligen tunnt innehåll. Den skildrar lifvet i en prästgård på landet i England, där man har helpensionärer. Pastorn och hans fru äro nog snälla och uppfyllda af välvilja mot sina unga vänner, hvilka också finna sig mycket väl i deras hem, men de själfva liksom äfven de 15—16-åriga gossar och flickor, med hvilka man i boken gör bekantskap, äro svagt teknade — ha ej nog lifskraft uti sig att särdeles intressera. Till och med hjältinnan, Peggy, synes oss, med alla sina utmärkta egenskaper, så pass intresselös, att vi undra, om ej de unga läsarna komma att känna sig temligen likgiltiga för förf:s löfte att i en kommande bok låta dem få höra om hennes öden äfven vid 20 års ålder.

Enligt vår mening är berättelsen blek och grund, utan någon stadig stomme, och man frågar sig: Hvad är meningen med en sådan bok? Hvad uträttar den?

Den andra: *Nya hemmet* har nog rätt mycken smak af ett gammalt ofta nyttjadt engelskt recept: Fader- och moderlösa syskon,

hvaraf de äldsta äro utmärkt exemplariska, de yngre mera ostyriga; en gammal oförsonlig onkel, en kuriös tant o. s. v., men hvad som höjer denna bok är, att tanten testamenterar barnen ett uråldrigt gammalt landthem, beläget på Irlands kust, omgifvet af klippor, mot hvilka Atlanten vräker upp skyhöga vågor. Sedan de fyra syskonen utbytt Londonlifvet mot det betydligt mer intresseväckande lifvet på denna ort, blir boken mera underhållande. Berättelsen för en viss — om än ej mycket genomförd — irländsk färgton, man får litet känsel på det landets människor, på deras torftiga, trånga lefnadsvillkor, primitiva seder o. s. v. Händelsernas gång och utveckling är nog ofta tämligen onaturligt hopkommen.

Öfversättningen af båda böckerna är mycket ledig.

Rosor öfver ruiner. Af *Guy Chantepleure*. Ungdomsbiblioteket »På lediga stunder». Redigeradt af *M. Langlet*. Pris 2: 25.

Man behöfver ej läsa mer än »prologen» för att kunna tro sig ha fått tag uti en bok ur mormors eller mormorsmors bokhylla, och hela tiden, under det man läser igenom boken, måste man förblifva i samma illusion. Titel, titelvignett — allt — bidrager därtill! Man är i sanning inne i den mest oförfalskade romantik. Berättelsen är fransk — från den Första Konsulns tid — och skildrar en gammal förnäm adelsfamilj, hvilken plundrad på sitt gamla fäderne-slott, låtsar emigrera, men i stället under skydd af nattens mörker vänder åter och tillsammans med ett par gamla trogna tjänare tager sin bostad i en förfallen undervåning i deras förra hem; där hårda de ut en ganska lång tid, vidhålla gamla seder, bruk och tänkesätt samt hoppas att »konungatiden» snart skall återkomma i deras kära fädernesland; och för att ej bli upptäckta och bortkörda förvandla de dag till natt och tvärtom. En ung, skön dotter fins i familjekretsen, hvilken sedan sin barndom väntat på sin utkorade en hertiglig släkting, som dock tros ha omkommit vid en eldsvåda. I skepnaden af en ung tapper öfverste i Bonapartes armé — en republikan och simpel medborgare — står han dock en stormig natt framför henne. Han har sökt skydd mot ovädret i det, som han trodde, öde slottet, men befinner sig snart ansikte mot ansikte med den undersköna flickan, till hvilken han under andra omständigheter ej vågat lyfta sina ögon. Nu utplåna längtan och bekymmer skrankorna å ömse håll, de börja ett samtal, den ena upptäckten leder till den andra, och omsider står han framför henne som den legitimerade hertigen, kusinen och tilltänkta maken. Vid afvecklingen spela underliga ringar, silfver- och guldnnycklar en viktig roll; allt går i hvar annat — allt är fullt af känsla och dygd och kan ju hafva ett visst, den älderdomliga sirlighetens behag, men om boken mäktar fångsla vår nutida ungdoms intresse därom känner man sig ganska oviss. Det kan ej hjälpas, att den förefaller föråldrad och förlegad.

Barnbiblioteket Saga. 4:de årgången. 2 delar. 1 kr. boken.

I. *Gullivers underliga resor* till Lilleputtarnes och Jättarnes land. Bearbetning för svensk ungdom af Hugo Gyllander. Med teckningar af D. Ljungdahl.

II. *Styrman Hurtig*. För Sveriges ungdom fritt berättad efter kapten Marryat af Henrik Wranér. Med teckningar af Nils Larsson.

Detta bibliotek, som haft att glädja sig åt en allmän spridning bland barn och ungdom, är så väl känt, att det ej torde behövas att vi här tala om det därmed afsedda ändmålet, synnerligast som detta redan i en af Bokkomiténs föregående julrevyer blifvit omnämndt. Innehållet i de i år utkomna delarne är liksom i de föregående utan tvifvel både passande för barn och mycket roande, men vi beklaga dock, att redaktionen af »Saga» bjuder de unga idel bearbetningar och det därtill af arbeten, som om de blott blefve öfversatta, kunde i deras ursprungliga skick med både nytta och nöje läsas af barn. Vi veta väl, att ett billigt pris här är af stor vikt, men ett tillägg af ett trettiotal sidor torde väl ej i nämnvärd grad höja detsamma. Vi våga därför hoppas, att i detta bibliotek, hvars ändamål är så högst behjärtansvärdt, skola hela arbeten, som ej blifvit stympade eller afkortade, äfven komma att inflyta.

Bearbetningen är i båda böckerna väl gjord och stilen är klar och flytande. Torde bäst passa för barn mellan 8—12 år.

Onkel Toms stuga. Af *Harriet Beecher Stowe*. Bearbetning för ungdom. Pris 1 kr.

Den tämligen digra originalberättelsen har här blifvit så sammanprässad, att den rymmes i en helt tunn, liten bok. Händelserna äro roligt berättade, men de äro högst betydligt förkortade. Den poesi, som hvilar öfver Harriet Beecher Stowes arbete, har tyvärr här gått förlorad genom sammandragningen. Enligt vår åsikt är det stor skada att stypa ett sådant arbete som Onkel Toms stuga, hvilket under många generationer utgjort en kär läsning för snart sagdt hela världens ungdom. Det vore bättre att söka åstadkomma billiga upplagor, så att äfven de barn, hvilkas föräldrar ej hafva råd att skaffa dem dyrbarare böcker, kunde få läsa det berömda verket i dess ursprungliga skick. Kan ej rekommenderas.

Ur medeltidens stjärnenatt. Berättelser för barn och ungdom af *Sigrid Kruse*. Pris 1: 50.

Att skriva historiska berättelser är ingalunda någon lätt uppgift. Därtill kräves djupgående historisk kunskap, en fantasi tillräcklig att verkligen tränga in i en annan tids lif samt dessutom en intuitiv uppfattning af det hela, som gifver den rätta historiska stämningen.

Föreliggande berättelsesamling kan ej sägas fylla dessa fordringar. Visserligen påträffar man medeltidens yttre apparat —

riddare, borgfröknar, pilgrimer etc., men bilderna bli ej därför mera verkliga. Inom den historiska ramen kunde ju åtskilliga kunskaper meddelas, men då får den ej vara så abstrakt och allmänt hållen som här. Man får ingen föreställning om hur det verkligen gick till i en riddarborg, hur det såg ut i ett kloster, i en medeltidsstad. Personerna äro lika färglösa och onyanserade som den omgifning de lefva uti, och tankar och känslor bära en allför modern prägel. Naturskildringar förekomma ofta, och de äro känsligt och väl skrifna, men medeltidens människor hade näppeligen vår tids blick för naturens stämningar.

Berättelserna, som ju i formellt afseende äro förtjänstfulla, skulle ha vunnit på att ha varit färre och mera utförda.

Läsning för barn af Z. Topelius. Illustrerad af finska och svenska konstnärer. Förra delen. Pris 12: 50.

Vi behöfva endast omtala, att denna bok, som mer än någon annan bok skriven på svenskt tungomål trängt in bland de svenska hemmens barn, nu utkommit i en illustr. upplaga. Man må nu ha hvilka tankar som helst om nödvändigheten af illustrationer — in för en stor del af dessa illustrationer måste man endast beundra och bli glad om hjärtat. Kan man se en roligare och sötare liten flicka, än den Lilli, som af den lilla gumman utbeder sig en något större näsa. Om illustrationerna till »Gamla stugan» behöfver vi endast säga att, de äro af Edelfelt. Ädlare och finare teckningar kunna vi ej bjuda barn.

Alla teckningar äro likväl ej lika goda.

Carrots. En liten gosses historia af *mrs Molesworth*. Öfvers. från engelskan af *Hedvig Lagerlöf*. Pris 2: 25.

Mrs Molesworth hör utan tvifvel till de bättre af de engelska barnboks författarinnorna. Ätminstone i denna bok bjuder hon hvarken på alltför långdragna samtal mellan små barn eller på historier om skurkar och banditer i barnkläder eller på mer eller mindre romaneska äfventyr, som bilda inledningen till Molly Bawn-litteraturen. Ty man kan ju verkligen indela den engelska barnlitteraturen i obetydlighetsböcker, skurkböcker och små medelmåttiga romaner.

Carrots är berättelsen om en liten gosse, en varmhjärtad och naiv liten, som icke vet något bättre i världen än sin kära syster Floss. Hon hjälper honom också i alla de svårigheter, som den lilla stackarn räkar ut för. I boken äro också historier om andra små barn än Carrots behörigen inpassade. Så t. ex. den om de små tultorna. Boken är fint skriven och med förståelse af barnnaturen.

Den torde passa för barn från ungefär 10 år.

En brödtuggas historia af Jean Macé. Andra svenska upplagan. Pris 3: —.

Denna bok är en gammal bekant för en något äldre genera-

tion. Vi frukta att vår tids barn, som läsa naturkunnighet och hälsolära, ej finna den särdeles tilltalande.

Sagas Julbok 1902. Sagor och berättelser af svenska författare. Första samlingen. Med originalteckningar. Pris 0: 40.

En innehållsrik liten bok, hvilken, jämte det att den bjuder på ett godt och roligt innehåll, har den stora förtjänsten att vara en *billig* bok. Den kan, liksom ofta verkligt roliga barnböcker, läsas med riktigt nöje af både stora och små. Hvem skulle t. ex. vara för gammal för att ej med största intresse läsa både »sannsagan» om vår märklige samtida — den ädle, svarte mannen Booker Washington, eller berättelsen från våren 1809 om »Lill-Olles bragd»? Båda göra en varm och hjärtat. Och de »riktiga» sagorna äro också roande. Den, som älskar mest det poetiska, känsliga, må läsa »Trädet och hinden», »Julgranen», »Fiolen», och mera vanligt folk — stora och små — finna nog nöje uti »Pojken som inte ljög», »Trubbnos' nya mamma» eller »Sju pojkar mot en jätte».

Den lilla boken, hvars illustrationer också äro bra och talande, rekommenderas varmt.

Blåklint. Berättelser för barn af *Amanda Kerfstedt*. Pris 2: 50.

Författarinnan till den af barnen — och de stora — så omtyckta berättelsen »Bland fält och ängar» har i år utgifvit en ny samling barnberättelser vid namn Blåklint. Det är en hel liten bukett blommor, plockade bland den allvarliga, matnyttiga säden på åkern. Enkla och anspråkslösa äro de, men det unga barnahjärtat skall helt säkert af dem mottaga väckelser till det goda, på samma gång barn skola känna igen sig och sitt hvardagslif i dem. Den blandning af mildt allvar och humoristisk uppfattning, som utmärker *Amanda Kerfstedts* barnböcker, gör dem till en synnerligen lämplig och välkommen gåfva på julbordet.

Rekommenderas varmt för barn från 10 års ålder.

Mor Sagas skymningsprat. Upptecknad i åtta sagor af *Amalia Fahlstedt*. Med illustrationer af *Elsa Beskow*. Pris 3 kr.

En ganska underhållande samling sagor, af hvilka vi särskildt vilja framhålla »Farmor ströja», där både språk och innehåll utmärka sig för ganska mycken finhet, och den originella saga, som utgör en förklaring och utläggning af den välbekanta barnkammarvisan. »Kung Orre, han skulle till gästabud fara». Illustrationerna äro roliga och tilltalande som alltid, då de härstamma från *Elsa Beskow*.

Torde säkert roa småttingar, som kunna läsa obehindradt innantill.

Ur sagans värld. I. Psykesagan af *Apulejus*. II. Sagan om lifvets slott af *Laboulaye*. Öfversatta af *G. von Düben*. Med fyra illustrationer. Pris 1: 75.

Båda dessa poetiska sagor finnes i samma band.

Den förstnämnda är, som de flesta kanske veta, en episod ur en lärorik sedemålning vid namn »Den gyllene åsnan», hvilken den lärde filosofen Lucius Apulejus utgaf i Alexandria under 2:dra århundradet efter Kristi födelse. Och torde denna saga vara så allmänt känd, att det är öfverflödigt referera dess innehåll.

Den andra sagans fräjdade författarenamn bör väl också vara en tillräcklig borgen för både dess poetiska och dess moraliska värde.

Båda sagorna äro utmärkt väl berättade och komma helt visst att senteras af ungdom öfver 13—14 år.

Jultomtarnes irrfärder. Berättelser af *J. K.* Med illustrationer. Pris 1: 50.

En liten samling sagor, berättelser och sånger af okänd finsk författare. Somliga af dem äro ganska nätta, men på det hela taget äro de bra obetydliga; innehållet i berättelserna rör sig mest i hvardagslivets småbestyr och sakna den glimt af humor, det stänk af poesi, som höja dylika skildringar öfver det schablonmässiga. Här och där afbryta sagor och verser hvardagsenformighet, men icke håller dessa bringa läsaren någon stämning. Bäst torde skildringen af »Hungersnöden i Finland 1867» vara.

Sagor, sånger och berättelser för barn och ungdom. Bearbetade från tyskan af *Arvid Isberg.* Pris 2: 50.

Om denna bok kunna vi endast säga, att den innehåller en del bekanta tyska folksagor, t. ex. Rübezahls middagsbord, omväxlande med öfversättningar af småbarnsverser från tyskan, ledigt försvenskade.

Af böcker för småbarn hafva utkommit:

Rida ranka, en gammal ramsa illustrerad af *Gisela Henckel.* Pris 3: —.

Den illustrerade ramsan skall helt visst roa de små. Vi kunna likväl ej förstå hvarför t. ex. den lilla Anna Margreta skall vara så ful. Hennes ansikte liknar mest en pepparkaksgummas. Barn älska nog litet mer utförda teckningar.

Af den välkända **Svenska barnboken** har utkommit en ny upplaga. Pris 1: 75.

Vidare nämna vi **Småttingarnas bok** af *Märta Starnberg.* Pris 1: 50, som torde bli mycket välkommen för det första skolårets publik. Den torde vara en god öfvergång från abcboken till andra böcker.

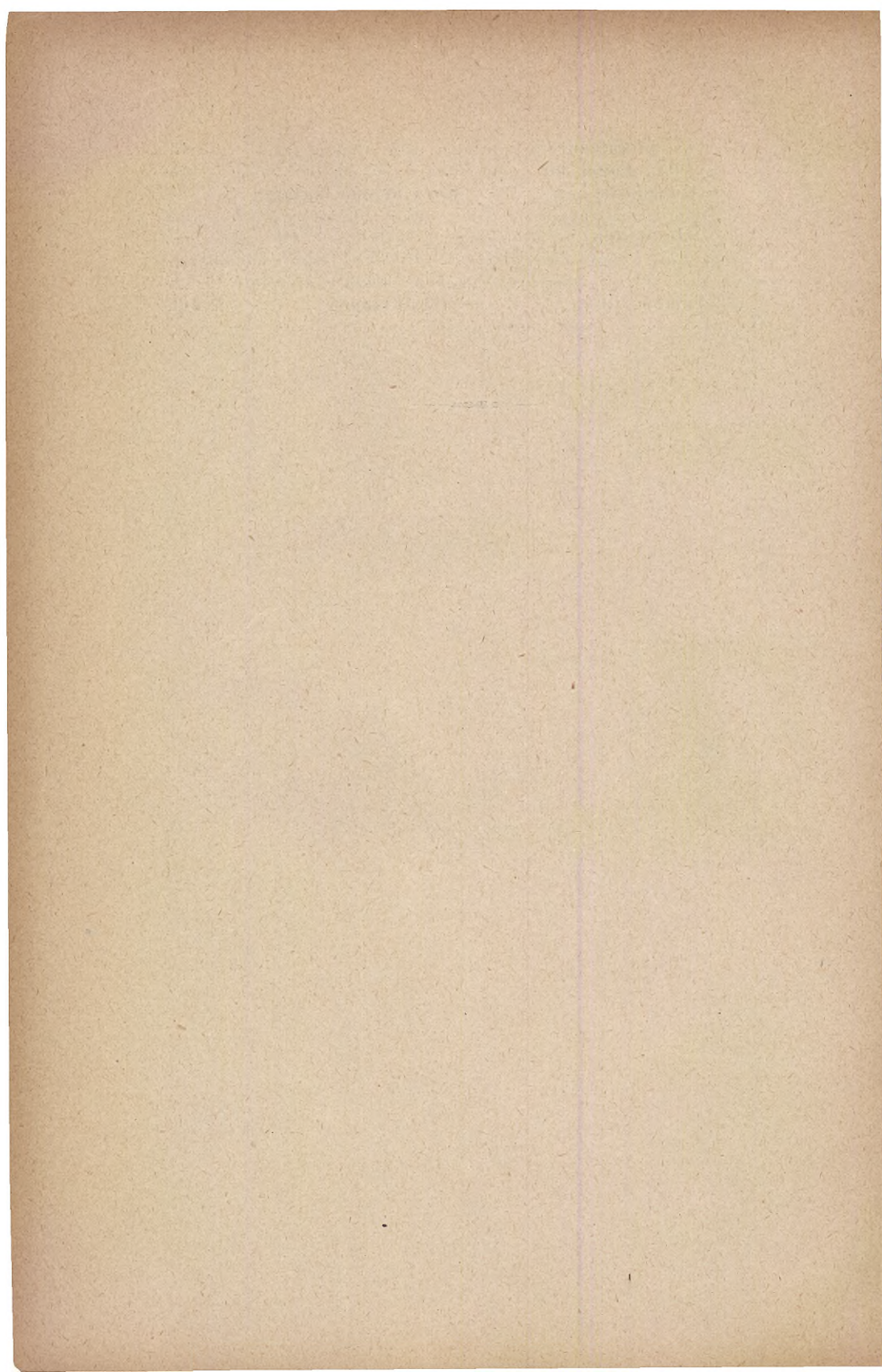
Sagan om vindarna af *Siri Magnus.* Pris 2: 25.

Om denna bok kan ingenting annat sägas, än att den är ganska rolig och det finna nog också småbarnen.

Barnens **julkalendrar** uppträda med vanligt godt innehåll. Vi nämna blott **Fogel blå**, Tomtefars sagor och berättelser. Pris 1: 25 och **Guldslottet** pris 1: 25. **Korn åt små fåglar**, pris 1: 25.

Af tidningarna nämna vi de vanliga julgästerna och främst bland dem **Jultomten** i praktupplaga, pris 60 öre. Där finner man bl. a. den stora roliga taflan af *Ottilia Adelborg* »Hur nämndemansmorän tog emot prinsessan». Vidare en enklare **Jultomte** för 25 öre och **Tumme liten** för 15 öre. **Julklappen** 25 öre och **Julkärften** 15 öre och **Snöflingan** pris 60 öre.

Hygieniska Skodon tillverkas för Herrar, Damer och Barn.

OBS.! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

☛ Allt arbete utföres noggrannt och af bästa material. ☛
Reparationer verkställas väl och på bestämd utlofvad tid.

P. GUST. PETTERSSON,
25 Drottninggatan 52.

Froms Velocipeder

Obs.!

Priserna nedsatta.

Begär priskurant.

äro utmärkta och af alla, som använda dem, mycket omtyckta för deras stora hållbarhet och stadiga, lätta gång.

PER FROMS Velocipedfabriks Aktiebolag

(Kongl. Hofleverantör)

STOCKHOLM, Mäster-Samuelsgatan 34.

Ellen Fries' bibliotek

är öppet *Måndagar* kl. $\frac{1}{2}$ 12— $\frac{1}{2}$ 1 e. m.

» *Onsdagar* » 3—4 » »

» *Fredagar* » 3—4 » »

Biblioteket är mot skriftlig borgensförbindelse af känd förbundsmedlem afgiftsfritt tillgängligt för kvinnor, som egna sig åt studiet af historia och närliggande ämnen.

Det är dessutom tillgängligt för Fredrika-Bremer-Förbundet.

Sjuksköterskor

med goda betyg öfver genomgångna lärokurser och utöfvad praktisk verksamhet finnas anmälda å Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå, 25 Tunnelgatan. — Allm. Tel. 82 11. Riks Tel. 68 98.

Å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Stockholm, 54 Drottninggatan,

finnas anmälda kvinliga arbetssökande såsom: lektionsgivare i olika ämnen, svenska och utländska lärarinnor för hem och skolor, kontors- och skrifbiträden, bonner, husföreståndarinnor, sällskap och biträden i hem, föreläserskor, gymnaster m. fl.

Anmälan.

Dagny, utgifven af och organ för Fredrika-Bremer-Förbundet, anmäler med **1903** sin 18:de årgång. Tidskriften skall fortfarande ha till sin hufvuduppgift att verka för en sund och lugn utveckling af arbetet för kvinnans höjande i sädligt och intellektuellt, såväl som i socialt och ekonomiskt hänseende.

Liksom tillförene skall *Dagny* beakta kvinnofrågan och alla dess företeelser samt ägna sin uppmärksamhet åt olika områden af kvinnlig verksamhet, så väl de praktiska som de ideella. Ehuru största utrymmet är förbehållet åt sociala frågor, stå de litterära intressena, i all synnerhet de litteraturalster, som behandla kvinnorörelsen i in- och utlandet, äfven på tidskriftens program. Öfversikter och notiser, kortare berättelser, resebref, biografiska och historiska utkast m. m. skola alltjämt rikligt i tidskriften inlyta.

Dagny redigeras af fröken **Lotten Dahlgren**, till hvilken, under Förbundets adress, alla bidrag till och meddelanden rörande tidskriften böra ställas.

Dagny utkommer **1903** med **20** häften, utgörande minst **28** tryckark.

Priset för hel årgång:

För medlemmar af Fredrika-Bremer-Förbundet ... kr. 3.50.

För icke medlemmar af Fredrika-Bremer-Förbundet » 5.00.

Förbundsmedlemmar prenumerera å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 54 Drottninggatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hrr bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå till ett pris af 30 öre för enkelhäfte.

Annonser för DAGNY

upptagas af

fröken Ingeborg Bergström, 31 Östermalmsgatan 31.

Adress:

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstelefon 27 62.

Förbundets byrå öppen 11—4.

Allm. tel. 48 16.